

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Homosexualita a jak ji vnímá okolí

Bakalářská práce

2020

Nikola Paříková

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nikola Paříková**
Osobní číslo: **H15159**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Téma práce: **Homosexualita a jak ji vnímá okolí**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Tématem bakalářské práce je problematika homosexuality, a to především v kontextu otázky, jak jsou homosexuálně orientovaní lidé vnímáni svým sociálním okolím. Práce se bude skládat z teoretické a praktické části. Teoretická část se bude zabývat základními informacemi o homosexualitě, historií tohoto fenoménu a problematikou homosexuality v sociálním kontextu. Praktická část se bude zabývat analýzou a interpretací dat z kvalitativního výzkumu, konkrétně informacemi, které budou získány metodou rozhovoru.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. V Praze: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Praha: Academia, 2011. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

SLOBODA, Zdeněk. Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-88163-09-1.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Retka

Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

L.S.

---

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnici Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 16. 4. 2020

Nikola Paříková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla velice poděkovat mému vedoucímu práce Mgr. Tomáši Retkovi za veškerý čas, konzultace a cenné rady, za jeho odbornou pomoc a především za vedení mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a trpělivost při psaní bakalářské práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat také svým informantům za poskytnuté informace, bez kterých by tato práce nevznikla.

ANOTACE

Tématem bakalářské práce je problematika homosexuality, a to především v kontextu otázky, jak jsou homosexuálně orientovaní lidé vnímáni svým sociálním okolím. Práce se bude skládat z teoretické a praktické části. Teoretická část se bude zabývat základními informacemi o homosexualitě, historií tohoto fenoménu a problematikou homosexuality v sociálním kontextu. Praktická část se bude zabývat analýzou a interpretací dat z kvalitativního výzkumu, konkrétně informacemi, které budou získány metodou rozhovoru.

KLÍČOVÁ SLOVA

homosexualita, gay, lesba, coming out, sociální okolí

TITLE

Homosexuality and how it perceives the social surroundings

ANNOTATION

The topic of this thesis is the issue of homosexuality, especially in the context of questions about how homosexually oriented people are perceived by their social environment. The work consists of a theoretical and practical part. The theoretical part deals with the basic information about homosexuality, the history of this phenomenon and the issue of homosexuality in a social context. The practical part tries to analyse and interpret the data from qualitative research, specifically information obtained via the interview method.

KEY WORDS

homosexuality, gay, lesbian, coming out, social surroundings

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 HOMOSEXUALITA.....	11
1.1 Vymezení pojmu homosexualita	11
1.2 Základní terminologie.....	12
1.3 Příčiny vzniku homosexuální orientace	13
1.4 Pokusy o léčbu homosexuality	14
2 COMING OUT.....	17
2.1 Fáze coming outu.....	18
2.2 Vnitřní a vnější coming out	19
3 HISTORICKÉ VYMEZENÍ HOMOSEXUALITY	22
3.1 Sexuální zvyklosti přírodních etnik	22
3.2 Období starověku.....	22
3.3 Středověk	24
3.4 Novověké postoje do konce 19. století	25
3.5 1. polovina 20. století.....	26
3.6 2. polovina 20. století.....	27
4 HOMOSEXUALITA V SOCIÁLNÍM KONTEXTU	29
4.1 Postoje vůči homosexualitě	29
4.2 Gay Pride Day, Gay Pride Prague	31
4.3 Registrované partnerství	32
4.4 Homosexualita a média.....	33
5 PRAKTICKÁ ČÁST	36
5.1 Metodologie	36
5.1.1 Cíl výzkumu.....	36

5.1.2	Metody a informanti	37
5.2	Analýza rozhovorů.....	38
5.2.1	Identifikace	38
5.2.2	Coming out	39
5.2.3	Představy okolí	47
5.2.4	Diskriminace	53
5.2.5	Homosexuální menšina a komunita.....	57
5.2.6	Vztahy	62
5.3	Interpretace výsledků	64
	ZÁVĚR	67
	Seznam použité literatury	69

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá problematikou homosexuality. Každého jedince může sexuálně přitahovat někdo jiný. „*Nejběžnější sexuální orientací je ve všech kulturách heterosexuality, kdy erotická či romantická přitažlivost směřuje k osobám opačného pohlaví, naproti tomu homosexualita označuje náklonnost k osobám stejného pohlaví.*“¹ V práci se zaměřím nejen na homosexualitu jako takovou, ale také na to, jak homosexualitu a zejména homosexuály vnímá okolí a jak se gayové a lesby cítí v české společnosti.

Téma jsem si vybrala hned z několika důvodů. Mezi mé přátele a známé totiž také patří homosexuálové, kteří se za svoji orientaci nestydí. Ačkoliv si myslím, že společnost se k homosexuálům staví stále více liberálně, přesto některé skupiny lidí zastávají diskriminační a homofobní názory. Dalším důvodem je to, že homosexuálové stále nemají stejná práva jako heterosexuálové. V této práci bych se chtěla homosexuálů zastat a ukázat, že jsou to lidé s právy na stejný život jako heterosexuálové.

Samotná práce je rozdělena do dvou částí, a to na teoretickou a praktickou. Teoretická část je rozdělena do čtyřech oddílů. První oddíl se věnuje homosexualitě v obecné rovině. Nejdříve si samotný pojem vysvětlíme, dále uvedeme základní terminologii týkající se homosexuality, jako je sexuální chování či homofobie, dále se zaměřím na to, jaké jsou teorie o příčinách vzniku homosexuální orientace nebo jaké byly pokusy o léčbu homosexuality v minulosti.

Druhý oddíl je zaměřený na proces coming outu neboli uvědomění si sám sebe a veřejné přihlášení se k homosexualitě.² Vysvětlím, jaké jsou fáze coming outu, když si jím jedinec prochází, a také popíši vnitřní a vnější coming out.

Třetí část je orientována na historické vymezení homosexuality, kde se nejdříve zaměřím na sexuální zvyklosti přírodních etnik a poté se z období starověku přes středověk a raný novověk přesuneme do současnosti.

Posledním bodem teoretické části je kapitola s názvem *Homosexualita v sociálním kontextu*, ve které se nejprve zaměřím na postoje vůči homosexualitě, které jsou interpretovány na základě

¹ GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013, s. 536. ISBN 978-80-257-0807-1.

² GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013, s. 538. ISBN 978-80-257-0807-1.

výzkumů veřejného mínění. Dále se v této části zabývám fenomény, jako je Gay Pride Day a Gay Pride Prague, poté také vymezím problematikou registrovaného partnerství a na závěr se zaměřím na obraz homosexuálů v médiích.

V praktické části je provedena analýza a interpretace dat získaných polostrukturovanými rozhovory. Analýza je rozdělena do šesti tematických oblastí podle výzkumných otázek. Cílem praktické části je zjistit, kdy si informanti uvědomili svoji odlišnou orientaci a jak probíhal jejich coming out. Převážná část praktické části je změřena na to, jak se homosexuálům žije a jak se cítí v české společnosti.

1 HOMOSEXUALITA

Homosexualita a zejména homosexuálně orientovaní jedinci jsou mezi námi odjakživa. U indiánských kmenů byl těmto jedincům přisuzován status ženy nebo se z nich u sibiřských národů stali šamani.³ Dnes pro tyto jedince používáme označení „gay“ pro homosexuálního muže a „lesba“ pro homosexuální ženu.

V první podkapitole této práce vymezím pojem homosexualita. Uvedu, kdy se tento pojem objevil v literatuře či obecné mluvě nebo jak homosexualitu definují různí autoři. Dále se zaměřím na homosexuální chování, které taktéž srovnám s homosexuální orientací, a popíši fenomén homofobie.

Dále se zaměřím na příčiny vzniku homosexuality, jelikož v současnosti existují stále výzkumy, které tyto příčiny zkoumají. Homosexualita však není prozkoumána natolik, aby společnost obdržela uspokojivou a jednoznačnou odpověď na příčiny jejího vzniku.⁴ Dva z těchto výzkumů popíši níže.

V neposlední řadě uvedu příklady pokusů o léčbu homosexuality. V minulosti se vědci homosexualitu pokoušeli léčit, nebo spíše vyléčit. Dělo se tak až do doby, kdy byla homosexualita vyřazena z mezinárodní klasifikace nemocí.⁵ Dnes se již naštěstí žádná z těchto metod léčení homosexuality nepraktikuje. Od léčení homosexuality se tedy upouští, ovšem od léčení homosexuálů se neustupuje – myslíme tím homosexuálně orientovaných lidí, kteří přicházejí jako pacienti a žádají o pomoc sexuologa, psychiatra nebo psychologa.⁶

1.1 Vymezení pojmu homosexualita

Termín homosexualita jako takový se v odborné literatuře objevuje až v polovině devatenáctého století. „*Poprvé ho zavedl maďarský psychiatr Karol Benkert někdy v roce 1869, a to jako náhradu za hanlivě znějící výrazy typu „sodomie“ nebo „pederastie“, používané v té době pro označení homosexuálních styků.*“⁷ Pojem homosexualita a homosexuální později

³ FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 16. ISBN 80-7272-010-4.

⁴ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 25. ISBN 80-7184-954-5.

⁵ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 31. ISBN 80-7184-954-5.

⁶ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 65. ISBN 80-85526-03-4.

⁷ ZVĚŘINA, Jaroslav a Václav BUDINSKÝ. *Vše o sexu: sexuologie a sexuální praxe pro každého*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2004, s. 100. ISBN 80-249-0460-8.

převážil v obecné mluvě i v odborné literatuře zásluhou popularizace autority Richarda von Krafft-Ebinga a Magnuse Hirschfelda.^{9 10}

V současné době autoři definují tento termín velmi podobně. Jedná se o přitažlivost mezi osobami stejného pohlaví. Brzek definuje homosexualitu jako celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený, tedy také nezaviněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví.¹¹ Rotter homosexualitu definuje jako pohlavní pocit orientovaný na stejné pohlaví, tedy lásku k stejnému pohlaví.¹² Rotter na rozdíl od Brzka ve své definici zmiňuje také lásku ke stejnému pohlaví.

1.2 Základní terminologie

Homosexuální chování

V souvislosti s homosexualitou hovoříme také o homosexuálním chování, které ovšem není totéž, co homosexualita. Většina lidí může tento termín mylně zaměňovat za termín homosexualita, ale homosexuálního chování se mohou dopouštět také heterosexuálně orientovaní lidé. „*O homosexuálním chování hovoříme tehdy, má-li člověk homosexuální styky.*“¹³ Těchto styků se však nemusí dopouštět pouze homosexuálové, v určitých situacích (např. při výkonu trestu) se tak mohou chovat i heterosexuálové. Naopak homosexuálové se mohou chovat heterosexuálně, a to především v době, kdy si svoji identitu teprve uvědomují. Janošová uvádí, že velké procento homosexuálů zahajovalo svůj pohlavní život v heterosexuálním partnerství.¹⁴ V tomto období se tedy chovali heterosexuálně, ačkoliv se později identifikovali jako homosexuálové.

⁸ Německý neuropsychiatr, zkoumal různé sexuální deviace.

⁹ Německý lékař, teoretik sexuality a zastánce práv homosexuality na počátku 20. století.

¹⁰ ZVĚŘINA, Jaroslav a Václav BUDINSKÝ. *Vše o sexu: sexuologie a sexuální praxe pro každého*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2004, s. 100. ISBN 80-249-0460-8.

¹¹ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 19. ISBN 80-85526-03-4.

¹² ROTTER, Hans. *Sexualita a křesťanská morálka*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2003. Cesty (Vyšehrad), s. 95. ISBN 80-7021-669-7.

¹³ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 21. ISBN 80-85526-03-4.

¹⁴ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 15. ISBN 80-7184-954-5.

Homofobie

V souvislosti s homosexualitou musíme zmínit také termín homofobie. „*Homofobie je nepřátelskost vůči osobám reálně či domněle identifikujícím se jako neheterosexuální.*“¹⁵ O homofobii hovoříme hlavně v souvislosti partnerského soužití gayů či leseb. „*Jelikož je homofobie motivem a projevem nepřátelských postojů, je tedy diskriminací.*“¹⁶ Ač se společnost staví liberálně vůči homosexualitě, při výzkumech stále narazíme i na opačné názory. Tyto názory zastává převážně skupina starších lidí a také věřící. Zvěřina uvádí výzkum agentury DEMA roku 1994, kdy názor, že homosexualita je „zlozvyk, který by měl být trestán“, zastávalo 2,9 % mužů do 30 let, ale 14 % mužů nad 60 let, smířlivější postoje zastávalo více než 50 % mužů a žen bez vyznání.¹⁷ Centrum pro výzkum veřejného mínění provedlo v květnu 2019 výzkum postojů veřejnosti k právům homosexuálů. Necelá polovina (48 %) české veřejnosti je přesvědčena o tom, že přiznání k homosexualitě by nezpůsobilo potíže v soužití s ostatními lidmi v daném městě či obci. Opačný názor zastává 42 % občanů, zejména lidé starší 60 let z menších obcí a s nižším vzděláním. Práva homosexuálů častěji podporují lidé ve věkové kategorii 15 až 44 let, lidé, kteří se hlásí ke středové a pravicové politické orientaci.¹⁸

1.3 Příčiny vzniku homosexuální orientace

Ptáme se, jaká je příčina toho, že se někteří lidé orientují na stejné pohlaví? Bohužel na tuto otázku neexistuje jednoznačná a jasná odpověď. Navzdory tomu určité teorie vzniku homosexuality existují, nemůžeme však říci, že jsou vždy stoprocentně platné. Janošová uvádí několik neznámějších teorií příčin vzniku homosexuality:¹⁹

Genetické dispozice

Myšlenka je taková, že homosexualita je dědičná. Některé výzkumy potvrzující tuto teorii poukazují na skutečnost, že homosexuální jedinci se častěji vyskytují v řadách příbuzenstva. Roku 1993 vědci D. Hamer a S. Le Vay při zkoumání pohlavních chromozomů u mužů zjistili, že se v jedné části chromozomu X pravděpodobně nachází gen nebo geny odpovědné za

¹⁵ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s. 55. ISBN 978-80-88163-09-1.

¹⁶ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s. 56. ISBN 978-80-88163-09-1.

¹⁷ ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: CERM, 2003, s. 125. ISBN 80-7204-264-5.

¹⁸ SPURNÝ, Martin. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2019. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2019. [cit. 2019-12-13]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf.

¹⁹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 25, 26, 27, 28, 29, 30. ISBN 80-7184-954-5.

homosexuální orientaci.²⁰ Tento gen nebo geny byly nalezeny pouze u většiny homosexuálních mužů, zatímco u heterosexuálních mužů nalezeny nebyly.

Vlivy prostředí a výchovy

Na předchozí teorii jsme si ukázali, že se jednoznačně neprokázalo, že by homosexualita byla dědičná. Nastává tedy otázka, zda má na vznik homosexuální orientace vliv prostředí a výchova. „*Nejvíce současných odborníků se shoduje na tom, že prostředí může ovlivnit predispozice k určitému sexuálnímu založení pouze v prvních letech života jedince (asi do 3. roku dítěte).*“²¹ Na základě výzkumu I. Biebera, kdy porovnával 83 homosexuálních a 84 heterosexuálních ženatých mužů, došel k závěru, že homosexuální muži byli často v dětství silně citově fixováni na matku a jejich otcové neplnili příliš dobře rodičovskou roli, ale je si zároveň vědom, že takto vyrůstala i část heterosexuálních mužů.²²

1.4 Pokusy o léčbu homosexuality

V minulosti, kdy byla homosexualita považována za nemoc, se vědci pokoušeli homosexualitu různými způsoby léčit. Dnes homosexualitu za nemoc nepovažujeme, tudíž všechny možné postupy a pokusy léčení ustaly. Janošová uvádí výčet metod, které se v minulosti k léčbě používaly:²³

Metoda averzivní

Tato metoda je založena na averzi neboli na vyvolání odporu. „*Vycházela z mylné představy, že homosexualitu lze naučit, a tedy také odnaučit. Proto se lékaři snažili pacientovi homosexuální prožitky spojovat s prožitky nepříjemnými a naopak.*“²⁴ Pacientovi se při homosexuálních představách podával prostředek, který vyvolával zvracení, popřípadě se prováděly elektrické šoky. Homosexuální představy se tak podvědomě měly spojit s nepříjemnými pocity a homosexualita by se jedincům zprotivila. Poté se jim také promítaly

²⁰ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 26. ISBN 80-7184-954-5.

²¹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 28. ISBN 80-7184-954-5.

²² JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 28. ISBN 80-7184-954-5.

²³ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 31, 32. ISBN 80-7184-954-5.

²⁴ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 60. ISBN 80-85526-03-4.

heterosexuální scény, které měly navodit příjemné pocity. „*U nás podobné pokusy prováděl do 50. let Freund, později však od těchto praktik upustil.*“²⁵

Starší psychoanalytická metoda

Psychoanalytická metoda byla populární koncem 60. a začátkem 70. let a byla založena na podávání drogy LSD. „*Pacientovi se podávala droga LSD vyvolávající fantazie, v nichž si měl odreagovat nepříjemné pocity z dětských zážitků, které byly dle této teorie příčinou opačné orientace.*“²⁶ Od metody se upustilo, když se zjistilo, že droga může vyvolat vážné zdravotní problémy.

Stereoaktické metody

Využívání této metody zahájil rozvoj neurochirurgie, kdy se snažili operačně zasáhnout do mozkových center řídících sexualitu.²⁷ Uvádí se, že v některých případech se opravdu sexualita změnila. Metoda je však velmi nebezpečná, dokonce je spojena i s úmrtností.

Kastrace

Při uplatňování této metody lékaři provádí vyoperování varlat. „*Kastrace způsobuje snížení sexuálního pudu, nikoli inverzi erotických prožitků.*“²⁸ Kastrace tedy také nezpůsobí vyléčení homosexuality.

Dörnerova metoda

U této metody se homosexualitě mělo již předcházet, což znamená, že by se mělo zabránit tomu, aby se rodili homosexuálové. Berlínský endokrinolog Dörner navrhoval zjistit pohlaví plodu a poté podat matce mužské hormony, pokud čekala chlapce, a antihormony, aby se vyloučil možný vliv mužských hormonů, pokud čekala dívku.²⁹ Léčba byla nakonec zamítnuta, poněvadž se takovými zásahy mohl výrazně poškodit plod.

²⁵ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 31. ISBN 80-7184-954-5.

²⁶ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 31. ISBN 80-7184-954-5.

²⁷ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 31. ISBN 80-7184-954-5.

²⁸ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 31. ISBN 80-7184-954-5.

²⁹ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 62. ISBN 80-85526-03-4.

Pozdější psychoanalytická metoda

Při této metodě má pacient upínat svou mysl na heterosexuální stránku své sexuality. Vyhraněnost homosexuality není u všech stejná, u některých lidí tedy lze její zevní projevy, tedy chování, poněkud usměrnit.³⁰ Pacient tedy může přijmout za partnera osobu opačného pohlaví, ale stále pro něj budou více atraktivnější osoby stejného pohlaví.

Pokusy o adaptaci v současnosti

Jak jsem již zmínila výše, někteří homosexuálové, kteří nejsou stoprocentně vyhranění, se mohou adaptovat a opravdu žít s druhým pohlavím. Děje se tak hlavně kvůli touze po manželství a rodičovství. Častější však je, že dojde k maladaptaci neboli k falešné adaptaci, což může mít nepříznivý dopad na duševní zdraví.³¹ V dnešní době se napomáhá přijmout homosexualitu jako svoji orientaci.

³⁰ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 62. ISBN 80-85526-03-4.

³¹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 32. ISBN 80-7184-954-5.

2 COMING OUT

Důležitou kapitolou teoretické části této bakalářské práce je také téma coming out. Otázka coming outu totiž dříve či později provází každého homosexuálního jedince. Homosexuální jedinec si přizná svoji orientaci, akceptuje ji a vyjde s „pravdou ven“. Coming out můžeme dělit na vnitřní jako přiznání si, že „jsem jedním z nich“, a vnější jako sdělení této skutečnosti svému okolí.³² Toto dělení podrobněji popíše v samostatné podkapitole.

Autoři coming out definují velice podobně. „*Pro odhalení vlastní odchylné sexuální orientace užíváme označení coming out.*“³³ „*Jde o slovo převzaté z angličtiny a znamená „vyjít ven.“*“³⁴ „*Jedná se o proces rozpoznání, sebeuvědomění, přiznání své sexuální orientace a schopnost sdělit ji důležitým osobám (rodičům, přátelům).*“³⁵ Zjednodušeně můžeme říci, že v rámci coming outu se člověk „pere“ se svými pocity, na jehož konci stojí prohlášení: jsem homosexuál.

Procházka ve své knize uvádí odhad četnosti jevů v populaci: homosexuální orientace se týká 4 % populace, homosexuálně se identifikují 2–3 % populace a chovají se tak pouze 1–2 % populace.³⁶ Někteří homosexuálové mohou svoji menšinovou sexuální orientaci pouze rozpoznat, ale odmítají si ji přiznat, nechovají se homosexuálně ani ji nesdělí blízkým osobám nebo okolí. Jiní si svoji orientaci přiznají, homosexuálně se identifikují, mohou se chovat homosexuálně, avšak nedokáží ji sdělit buď blízkým osobám, nebo okolí.

Jelikož jsme si pojem coming out již vymezili, na řadu také přichází důležitá otázka, kterou je: kdy člověk přijde na to, že má odlišnou sexuální orientaci než většina? Ani na tuto otázku není jednoduché odpovědět a odpověď není ani jednoznačná, poněvadž každý člověk je jiný, tudíž i coming outem prochází každý člověk v jiném věku. Autoři uvádí, že svou homosexuální orientaci si sice člověk může uvědomit již před pubertou, ale většina lidí si odlišnou orientaci uvědomí právě v pubertě. Chlapci se začínají dvořit dívkám již v útlém věku, homosexuální

³² BEŇOVÁ, Kateřina et al. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. s. 10. ISBN 978-80-87041-33-8.

³³ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 42. ISBN 80-85526-03-4.

³⁴ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s. 72. ISBN 978-80-88163-09-1.

³⁵ PROCHÁZKA, Ivo. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD, 2002. s. 26. ISBN 80-238-8850-1.

³⁶ PROCHÁZKA, Ivo. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD, 2002. s. 5. ISBN 80-238-8850-1.

chlapec takové jednání nechápe a zraňuje ho, že kamarád dal přednost dívce. V tomto věku si však chlapec ještě nedokáže uvědomit, že kamaráda platonicky miloval.³⁷ Nejčastěji si ale sexuální orientaci uvědomujeme v pubertě, není ale výjimkou, že coming outem mohou procházet i starší jedinci, a není ani vyloučené, že jím prochází také jedinci, kteří už založili rodiny a žili heterosexuální život.

Coming out není pouhá fáze života, je to celoživotní proces. V každé nové situaci, při střetnutí s novým člověkem je potřeba promyslet, zda se homosexuál se svou identitou svěří, či nikoliv, jelikož jiní lidé automaticky předpokládají heterosexuální orientaci.³⁸

2.1 Fáze coming outu

V této podkapitole si uvedeme několik základních fází coming outu. Jednotlivé fáze se prolínají a jedinec by měl projít všemi fázemi. Stehlíková, Procházka a Hromada v knize *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR* popisují tyto fáze coming outu.³⁹ Fáze coming outu neboli Colemanův⁴⁰ pětistupňový model coming outu popisuje také Krčmářová v knize *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*.⁴¹

a) Precoming out

V této fázi si jedinec dokáže uvědomit svou odlišnost, ale ještě ji nedokáže vyjádřit. „*Její prožívání se může projevat ve specificky složitých a narušených vztazích s vrstevníky, u homosexuálních mužů také narušeným vztahem k otci.*“⁴² V této fázi se také často objevuje špatné sebevědomí.

b) Vlastní coming out

Jedinec si uvědomuje, že je jinak sexuálně zaměřen, než jak od něho očekávalo okolí. Tuto odlišnost však odmítá a neztotožňuje se s ní. „*V dalších fázích dochází k přiznání své*

³⁷ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 42. ISBN 80-85526-03-4.

³⁸ ONDRISOVÁ, Sylvia et al. *Neviditelná menšina: čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. Slovakia: Minority Rights Group, 2002, s. 66. ISBN 80-968528-5-X.

³⁹ STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995, s. 17.

⁴⁰ Americký sexuolog Eli Coleman vytvořil model, který má pět fází a zachycuje mnoho faktorů individuálního coming outu

⁴¹ KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 63. ISBN 978-80-264-0290-9.

⁴² KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 63. ISBN 978-80-264-0290-9.

*sexuální identifikace sobě samému a pak i jinému člověku.*⁴³ V této fázi je psychika takového jedince velmi křehká.

c) Fáze explorace

Tuto fázi označujeme také jako fázi zkoušení. „*Člověk začíná experimentovat se svou nově nalezenou, objevenou a přijatou identitou a orientací.*“⁴⁴ Jedinec s homosexuální orientací začíná experimentovat a navazuje krátkodobé a převážně sexuální vztahy. Člověk se zapojuje do společnosti v nové roli a socializuje se v gay komunitě.

d) Fáze partnerství

V této fázi jedinec navazuje první partnerské vztahy. Dochází u něj ke sladění sexuální orientace a citových vztahů.⁴⁵ Tyto vztahy bývají většinou velmi křehké, objevují se negativní postoje k partnerství nebo naopak jeho přeceňování a vysoká očekávání.⁴⁶

e) Fáze integrace

U jedince dochází k integraci sexuální orientace a partnerského života. Jedinec se cítí kompletní a spokojený, většinou se také stabilizuje jeho hodnotový žebříček.⁴⁷

2.2 Vnitřní a vnější coming out

Coming out vymezují dvě části, a to vnitřní (intrapersonální) a vnější, vztahovou (interpersonální).⁴⁸ Tyto dvě fáze se vzájemně doplňují a probíhají současně.

⁴³ STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995, s. 17.

⁴⁴ KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 63. ISBN 978-80-264-0290-9.

⁴⁵ STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995, s. 17.

⁴⁶ KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 63. ISBN 978-80-264-0290-9.

⁴⁷ KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 64. ISBN 978-80-264-0290-9.

⁴⁸ KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 62. ISBN 978-80-264-0290-9.

Vnitřní coming out

Chlapec či dívka si během vnitřního coming outu uvědomují, že je pro ně něco tak trochu jinak.⁴⁹ Tento proces probíhá na bázi vlastních psychických prožitků, kdy si jedinec uvědomuje svou menšinovou sexuální orientaci. Sloboda ve své knize zmiňuje pocit osamocení, který bývá velice silným aspektem, nebo také problematiku mediální prezentace toho, jací gayové a lesby jsou.⁵⁰ Proto jedinec musí svou menšinovou orientaci přijmout a vypořádat se s ní.

V dospívání stále vzrůstá tlak na to, abychom byli správným mužem nebo správnou ženou. Každý jedinec si hledá vztah, je na něj vyvíjen tlak být sexuální. Nejčastěji si lidé hledají heterosexuální vztah, jelikož v takovém modelu heterosexuálního vztahu vyrůstají. „*Součástí coming outu je tak diskvalifikace a zahození takových představ, někdy i aktivní odmítání modelů do té doby vtiskávaných jako správných.*“⁵¹

Při procesu vnitřního coming outu může dojít k jeho zastavení, ale k jeho ukončení však nedojde.⁵² Může se tak stát, když jedinec přistoupí na víru, která mu nedovoluje neheterosexuální styky, nebo při vstupu jedince do manželství.

Vnější coming out

U vnějšího coming outu se odráží vše, co se děje v interakci s další osobou nebo osobami.⁵³ Jedinec tedy neřeší pouze sám sebe a své vlastní pocity, ale ventiluje svoji sexuální orientaci i ven, svému okolí. Do této etapy zahrnujeme také samotné sexuální zážitky a partnerské vztahy.

V době, kdy si jedinec uvědomuje svoji odlišnou sexualitu, ale stále se u něho neukončil proces vnitřního coming outu a je na něj vyvíjen tlak, pro něj může být takové období velice psychicky náročné. „*Pokud jedinec není vyrovnaný sám se sebou, ale je donucen k veřejnému coming*

⁴⁹ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s 75. ISBN 978-80-88163-09-1.

⁵⁰ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s 75. ISBN 978-80-88163-09-1.

⁵¹ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s 76. ISBN 978-80-88163-09-1.

⁵² SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s 77. ISBN 978-80-88163-09-1.

⁵³ KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014, s. 62. ISBN 978-80-264-0290-9.

outu, pak jeho nejistota vnitřní se může přenést i vně.“⁵⁴ Naopak pokud veřejnost přijme jeho sexualitu kladně, může se tak zlepšit jeho vnitřní coming out.

Vnější coming out nese řadu překážek. Jedinec svoji sexualitu může sdělit pouze někomu ze svého okolí, a tak nastává problém, kdy musí být pozorný a musí správně vyhodnocovat situace. Někomu totiž o své sexualitě řekl, ale nemusel tak učinit celému svému okolí. Sloboda uvádí příklad, kdy muž má partnera Jana, ale mluví o něm v ženském rodě jako o Janě.⁵⁵ Pro jedince bývá nejtěžším sdělením této skutečnosti vlastní rodině.

⁵⁴ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s 80. ISBN 978-80-88163-09-1.

⁵⁵ SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016, s 80. ISBN 978-80-88163-09-1.

3 HISTORICKÉ VYMEZENÍ HOMOSEXUALITY

Další důležitou kapitolou této práce je kapitola vymezující historii homosexuality. Homosexuální jedinci jsou mezi námi celá staletí, byli, jsou a budou tu v každé dějinné etapě. Dříve, než se začnu vymezovat historické chápání homosexuality v evropských společnostech, nastíním v první podkapitole situaci u společností mimoevropských. Další podkapitoly jsou již zaměřené na historické vymezení homosexuality daného období. O homosexualitě v pravěku nejsou žádné doklady.⁵⁶

3.1 Sexuální zvyklosti přírodních etnik

*„Velmi dlouho existovala mezi odbornou veřejností představa, že homosexualita je považována přírodními národy za zvrácenost nebo že se u nich vůbec nevyskytuje. Teprve na přelomu století, v souvislosti s teoriemi S. Freuda a následně s rozvojem antropologických výzkumů v první polovině našeho století, začal tento názor pozvolna ztrácet své opodstatnění“.*⁵⁷

V roce 1951 Ford a Beach zkoumali 76 různých etnologických společenství, kdy u 27 společenství bylo zjištěno, že homosexuální chování u nich není přijímáno a je trestáno, někdy se jednalo i o trest smrti. Homosexuální chování se trestalo například u společenství Inků a Aztéků. Naopak zbývajících 49 kmenů považovalo homosexualitu za součást náboženského a sexuálního života mužů a k takovému chování se tyto kmeny stavěly loajálně.⁵⁸

Homosexuální chování je v současnosti v některých společnostech spíše ritualizováno. Děje se tak například na Nové Guineji, kde jsou 7–10letí chlapci uváděni do dospělého světa homosexuálním stykem.

3.2 Období starověku

Zprávy o homosexuálním chování pocházejí již ze starověké Číny, z Japonska, islámské oblasti, a dokonce z některých indoevropských kultur, jako je Řecko či Řím. „*Jedna z vůbec*

⁵⁶ FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 15. ISBN 80-7272-010-4.

⁵⁷ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 35. ISBN 80-7184-954-5.

⁵⁸ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 36. ISBN 80-7184-954-5.

nejstarších zmínek o homosexualitě pochází ze starověkého Egypta. “⁵⁹ Ve spise z 24. století před naším letopočtem jsou dospělí muži varováni před sváděním chlapců.

Starověké Řecko

Homosexualita se ve starém Řecku rozšířila v období, kdy patriarchát převyšoval nad matriarchátem. Fanel uvádí, že se homosexualita rozšířila až s rozkvětem života městských států (obcí).⁶⁰ Jedná se o období zlatého věku homosexuality, kdy byla homosexualita po určitou dobu a v určitých kruzích společnosti právoplatným ekvivalentem heterosexuality. V řecké mytologii se hovoří o Achillovi jako o pravděpodobném zastánci homosexuální lásky.⁶¹

Co však způsobilo takové rozšíření homosexuality ve starověkém Řecku? Jedním z vlivů může být nový ideál krásy, který se promítal do soch nejrůznějších božstev. U těchto soch se dá někdy těžko poznat, zda se jedná o muže, či ženu. Další vliv pocházel od dórských kmenů. U nich byly homosexuální praktiky nejvíce rozšířeny a tolerovány. „*Na některých místech Řecka nebyly stejnopohlavní styky stihány, ale byly morálně odsuzovány.*“⁶² Dórové věřili, že dospělý muž homosexuálním stykem chlapci předává mužnost, sílu a dospělost.⁶³

I když mužská homosexualita byla ve starověkém Řecku známá a poměrně rozšířená, naproti tomu ženská homosexualita je spíše neznámá. Ženská homosexualita byla v té době v opovržení, jediným známým případem byla básnířka Sappó. Zmínka o ní pochází ze 6. století před naším letopočtem, tedy z období, kdy se v Řecku začíná vyskytovat mužská homosexualita.⁶⁴

⁵⁹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 37. ISBN 80-7184-954-5.

⁶⁰ FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 46. ISBN 80-7272-010-4.

⁶¹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 41. ISBN 80-7184-954-5.

⁶² JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 42. ISBN 80-7184-954-5.

⁶³ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 42. ISBN 80-7184-954-5.

⁶⁴ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 43. ISBN 80-7184-954-5.

Starověký Řím

Římané částečně převzali řeckou kulturu, kterou modifikovali. Homosexualita zde byla zpočátku tolerována, jelikož se jednalo o jakýsi „řecký zvyk“. Postupem času na ni však bylo nahlíženo jako na určitý důkaz nedostatku mužnosti.⁶⁵

Homosexuální láska byla ve starověkém Římě velmi rozšířená, což dokazuje i přijetí Scatiniova zákona z roku 226 před Kristem, ve kterém bylo zakázáno navazování sexuálního vztahu s chlapcem, který byl svobodným občanem. Takový vztah se trestal pokutou. Sexuální styky se svobodným chlapcem byly sice zakázány, Římané však mohli milovat mladé otroky.⁶⁶

Přestože homosexualita byla ve starověkém Římě trestána, muži homosexuální styky nadále udržovali. Zato na lesbismus bylo pohlíženo zcela jinak. Lesbismus totiž Římany pohoršoval. Bylo to z důvodu, že mužům bral právo dávat rozkoš a považovalo se to za pokus žen přisvojit si výsady muže.⁶⁷

Scatiniov zákon nebyl jediným zákonem, který by zakazoval homosexualitu. V Římě byly později přijaty mnohem přísnější zákony, které ale projevům homosexuality nezabránily.⁶⁸

3.3 Středověk

V tomto období se začalo na homosexualitu nahlížet zcela jiným pohledem. Křesťanská církev totiž homosexualitu odmítala akceptovat.⁶⁹ Homosexualita již nebyla tolerována a bylo na ni pohlíženo jako na hřích proti přírodě. „*Homosexualita patřila k nejhorším hrdelním zločinům srovnatelným s čarodějnictvím, vzpouře proti vladaři či bezbožnosti.*“⁷⁰

Ve druhé polovině 13. století se za homosexuální aktivity trestalo smrtí.⁷¹ K homosexuálním stykům však stále docházelo v prostředí klášterů. Kardinál a diplomat Jakub z Vitre (1178–1240) zanechal ve svých spisech zmínku o homosexualitě z francouzského prostředí, kde uvedl,

⁶⁵ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 43. ISBN 80-7184-954-5.

⁶⁶ SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Sloart, 1999, s. 47. ISBN 80-7145-302-1.

⁶⁷ SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Sloart, 1999, s. 48. ISBN 80-7145-302-1.

⁶⁸ SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Sloart, 1999, s. 50. ISBN 80-7145-302-1.

⁶⁹ SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Sloart, 1999, s. 81. ISBN 80-7145-302-1.

⁷⁰ JANIŠ, Kamil. *Z dějin sexu a erotiky, aneb, co jsme se ve škole neučili*. Hradec Králové: Lupus, 2004, s. 94. ISBN 80-903509-0-9.

⁷¹ SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Sloart, 1999, s. 75. ISBN 80-7145-302-1.

že homosexualita mezi duchovenstvem byla velice rozšířená. Nejvíce zpráv o homosexualitě se dochovalo z Benátek.⁷²

O ženské homosexualitě se dochovalo ještě méně zpráv než o té mužské. Zmínky o ní pocházejí až z konce 15. století z Benátek, kde se v nařízení Rady deseti zakazovalo některým ženám, zejména prostitutkám, nosit na ulici mužský účes. Mužský účes pravděpodobně nosily lesbické ženy, které díky mužskému prvku chtěly získat pozornost homosexuálních žen.⁷³

Z počátku 14. století je nám znám také proces, kdy byly obviněny z homosexuálních praktik templáři. Z finančních důvodů ho zosnoval francouzský král Filip Sličný a jeho rádci. Představitelé templářů skončili na hranici.⁷⁴

První významná dochovaná zmínka o situaci v Čechách pochází z roku 1353, kdy vydal Karel IV. Karolinský trestní kodex, podle něhož měly být homosexuální styky krutě trestány.⁷⁵

3.4 Novověké postoje do konce 19. století

V 15. století v období renesance došlo k výrazným změnám v myšlení, než jaké bylo v období středověku. Myšlení a cítění člověka se odpoutávalo od dominantní církve a hledalo vlastní cestu.⁷⁶ Ke stejnopohlavní lásce ve svých šedesáti letech dal přednost například Michelangelo. I přesto byli homosexuálové církví postihováni. V roce 1591 byla například umučena Brazilka Felipe de Couza, která udržovala intimní vztah se ženami.⁷⁷

⁷² JANIŠ, Kamil. *Z dějin sexu a erotiky, aneb, co jsme se ve škole neučili*. Hradec Králové: Lupus, 2004, s. 94. ISBN 80-903509-0-9.

⁷³ JANIŠ, Kamil. *Z dějin sexu a erotiky, aneb, co jsme se ve škole neučili*. Hradec Králové: Lupus, 2004, s. 95. ISBN 80-903509-0-9.

⁷⁴ JANIŠ, Kamil. *Z dějin sexu a erotiky, aneb, co jsme se ve škole neučili*. Hradec Králové: Lupus, 2004, s. 95. ISBN 80-903509-0-9.

⁷⁵ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 44. ISBN 80-7184-954-5.

⁷⁶ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 44. ISBN 80-7184-954-5.

⁷⁷ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 44. ISBN 80-7184-954-5.

V 17. století převládala opět přísnější morálka a mužská homosexualita nebyla příliš tolerována. Přesto ve Versaille několik šlechticů založilo řád sodomitů, jehož stanovy zakazovaly členům poměr k ženám. Tento řád později zrušil Ludvík XIV.⁷⁸

V 18. století se ve velkých městech muži scházeli na místech určených ke stejnopohlavním sexuálním stykům. Jednalo se zejména o hospody, ale i o veřejná místa jako některé ulice, parky či toalety. Výzkumy se snaží doložit, že osoby, které se zde pravidelně scházely, užívaly i svébytného kódu a přezdívek, a že tak můžeme hovořit o místech homosexuální subkultury.⁷⁹

Prvním kodexem ustanovující hrdelní trest za sodomii v Čechách byl hrdelní řád Josefa I. vydaný v roce 1707 pro Čechy a o rok později pro Moravu. Hrdelní tresty jsou zachovány také v trestním zákoníku Marie Terezie z roku 1768.⁸⁰ Až roku 1787 Josef II. vydal zákon, ve kterém byly sníženy tresty za homosexuální praktiky na vězení.⁸¹ Mužská homosexualita byla tedy postižitelná, ženská však nikoliv.

Homosexualita se do povědomí dostala díky skandálům, které se udály v Německu za vlády císaře Viléma II. (1888–1918). Císař byl nejprve obviněn, že ve státních záležitostech straní homosexuálům. Později, roku 1901, povolil založení spolku homosexuálně zaměřených šlechticů, který ale zanedlouho zrušil.⁸²

3.5 1. polovina 20. století

Na přelomu století odborníci postupně opouštěli od křesťanského postoje k homosexualitě a začali pro tento jev hledat odpovídající lékařské označení. „*Homosexualita byla přesunuta do lexikonu nemocí.*“⁸³ Přelom století znamenal pro jednotlivce posun směrem ke svobodě i ve

⁷⁸ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 44. ISBN 80-7184-954-5.

⁷⁹ HIML, Pavel et al. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. 1. vyd. Praha: Argo, 2013, s. 34. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

⁸⁰ HIML, Pavel et al. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. 1. vyd. Praha: Argo, 2013, s. 36-37. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

⁸¹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 45. ISBN 80-7184-954-5.

⁸² JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 45. ISBN 80-7184-954-5.

⁸³ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 46. ISBN 80-7184-954-5.

středních a nižších vrstvách. Tento posun ke svobodě byl narušen nástupem fašismu a vypuknutím 2. světové války.⁸⁴

Roku 1919 byl v Německu otevřen Ústav pro sexuální bádání založený Magnusem Hirschfeldem, kde mimo jiné měla být shromažďována obrazová i hmotná dokumentace o homosexualitě. Hlavním cílem Hirschfelda bylo odrestnění homosexuality, což se mu nepodařilo. Po nástupu nacismu v Německu byl Ústav zlikvidován.⁸⁵

„Diskriminace homosexuality ve fašistickém Německu začala v roce 1933, kdy musely být uzavřeny některé gay-podniky.“⁸⁶ Podle ideologie nacismu se totiž homosexuálové vzdávali možnosti plození. V této době bylo odsouzeno okolo 50 000 gayů a 10 000 z nich bylo odvezeno do koncentračních táborů, kde byli označeni růžovými trojúhelníky, někteří dokonce kastrováni a mučeni. „Do roku 1940 existovala pro homosexuály možnost volby mezi transportem a kastrací.“⁸⁷

Homosexuální styky byly trestné i v První republice. Od roku 1852 do roku 1950 platil v českých zemích trestní zákon, na jehož základě byla homosexualita trestná. Podle trestního zákona z roku 1852 mohl být člověk z homosexuálních styků odsouzen k trestu těžkého žaláře od jednoho do pěti let.⁸⁸

3.6 2. polovina 20. století

Po 2. světové válce ve vyspělých státech Evropy homosexuální styky postupně přestávaly být trestným činem. V Československu byla trestnost homosexuality zrušena v roce 1961, kdy vstoupil v platnost nový trestní zákoník.⁸⁹ Ačkoliv nebyly homosexuální styky pro osoby starší 18 let trestné, stát stále zabráňoval vzniku organizací a sdružování těchto lidí.

⁸⁴ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 47. ISBN 80-7184-954-5.

⁸⁵ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 112. ISBN 978-80-7294-585-6.

⁸⁶ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 47. ISBN 80-7184-954-5.

⁸⁷ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 48. ISBN 80-7184-954-5.

⁸⁸ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 19. ISBN 978-80-7294-585-6.

⁸⁹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 48. ISBN 80-7184-954-5.

Podle trestního zákoníku z roku 1961 byl tedy trestný styk s osobou stejného pohlaví, pokud se takových styků dopouštěla osoba starší 18 let s osobou mladší 18 let. Pokud se homosexuálních styků dopouštěly osoby mladší 18 let, pak se nejednalo o trestný čin. K novelizaci zákona došlo 1. 7. 1990, kdy homosexuální chování je po trestně právní stránce posuzováno stejně jako chování heterosexuální.⁹⁰

Po novelizaci zákona roku 1990 se homosexualita stala viditelným společenským jevem.⁹¹ Po tomto roce vznikají také homosexuální organizace, homosexualita se také objevuje na veřejnosti a v médiích. Ačkoliv Česká republika jako stát se staví k homosexualitě vcelku liberálně, v různých státech Evropy bude situace jiná, ne-li zcela odlišná než v České republice.

⁹⁰ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 112. ISBN 80-85526-03-4.

⁹¹ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 49. ISBN 80-7184-954-5.

4 HOMOSEXUALITA V SOCIÁLNÍM KONTEXTU

Názory a postoje vůči homosexualitě a homosexuálně orientovaným lidem jsou v různých kulturách různé. V této kapitole se zaměřím na názory a postoje vůči homosexualitě v sociálním kontextu, proto nejprve rozeberu, jak česká společnost vnímá homosexuálně orientované lidi.

Dále popíši Gay Pride Day neboli Den gay hrdosti, který se slaví také v České republice jako Gay Pride Prague. Festivalu se účastní samotní homosexuálové, ale také heterosexuálové, kteří chtějí homosexuály podpořit. Díky festivalu se fenomén stále více dostává do povědomí veřejnosti.

Zaměřím se také na problematiku registrovaného partnerství, což není to samé, co manželství, a některá práva jsou tak stále homosexuálům odepřena. Podrobněji se tímto tématem budu zabývat níže.

A v neposlední řadě popíši téma homosexuality v médiích. Média jsou součástí našich životů neustále a díky nim máme možnost se o problematice dozvědět více. Média ovlivňují nejenom heterosexuální diváky, ale slouží také jako zprostředkovatel informací pro samotné homosexuály.⁹²

4.1 Postoje vůči homosexualitě

Názory a postoje lidí vůči homosexuálním lidem jsou různé. Z pozdějších let to dokazují výzkumy zaměřené na tuto problematiku. Janošová popisuje výzkumy P. Tučka a J. Holuba, kteří porovnávali postoje ve společnosti vůči homosexualitě v letech 1988 a 1994. Pouze 2 % informantů hodnotilo homosexualitu zcela negativně, počet lidí požadujících její trestnost klesl z 11 % na 2 % a těch, kteří ji považují za škodlivou odchylku či deviaci, klesl z 23 % na 6 %. V roce 1994 homosexualitu jako poruchu nebo nemoc vnímalo 43 % informantů. Více než polovina informantů, konkrétně tři pětiny, souhlasila s prosazením legalizace registrovaného partnerství.⁹³

⁹² BEŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007, s. 47. ISBN 978-80-87041-33-8.

⁹³ JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000, s. 50. ISBN 80-7184-954-5.

V květnu 2007 Centrum pro výzkum veřejného mínění provedlo výzkum postojů veřejnosti k některým právům homosexuálů, konkrétně k právům na uzavření sňatku, registrovaného partnerství a na adopci dětí. Součástí zprávy je porovnání dat z roku 2005 a 2007. S právem uzavřít sňatek roku 2005 souhlasilo 42 % dotázaných a nesouhlasilo 58 %, v roce 2007 souhlasilo s právem uzavřít sňatek 36 % a nesouhlasilo 57 % dotázaných. V roce 2005 s právem uzavřít registrované partnerství souhlasilo 62 % a nesouhlasilo 30 %, roku 2007 souhlasilo 69 % a nesouhlasilo 24 % dotázaných. S právem na adopci dětí homosexuálů v roce 2005 souhlasilo 28 % a nesouhlasilo 72 % informantů a roku 2007 s tímto právem souhlasilo 22 % a nesouhlasilo 67 % oslovených.⁹⁴

V květnu 2019 Centrum pro výzkum veřejného mínění provedlo výzkum postojů veřejnosti k právům homosexuálů. Tři čtvrtiny (75 %) české populace podpořily právo uzavírat registrované partnerství. Toto právo nepodpořila jedna pětina (20 %) dotázaných. S možností uzavřít sňatek osob stejného pohlaví souhlasilo 47 % oslovených, naopak 48 % dotázaných s tímto nesouhlasilo. Právo na adopci dětí podpořilo 47 % a nepodpořilo také 47 % informantů.⁹⁵

Trend registrovaného partnerství postupně podporuje stále více dotázaných, jak je vidět na výzkumech z let 2005, 2007 a 2019. K poklesu podpory došlo u práva na adopci dětí homosexuálními páry mezi lety 2005 a 2007, do roku 2019 však došlo opět k nárůstu podpory tohoto práva.

Ačkoliv vzrůstá počet lidí, kteří se k homosexualitě staví tolerantně, stále lidé často zastávají názor, že pro homosexuály je lepší, pokud o jejich orientaci neví okolí. Výzkum z roku 1993 dokazuje, že starší věkové skupiny jsou přesvědčeny, že je pro homosexuály lepší, pokud o jejich sexuální orientaci nikdo z jejich okolí nic netuší.⁹⁶ Ve výzkumu Centra pro výzkum

⁹⁴ ŠKODOVÁ, Markéta. Češi o některých právech homosexuálních párů. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2007. [cit. 2020-01-17]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1020/f9/100694s_ov70607.pdf

⁹⁵ SPURNÝ, Martin. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2019. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2019. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf

⁹⁶ STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995, s. 69.

veřejného mínění z května 2019 bylo zjištěno, že lidé starší 60 let zastávají názor, že přiznání k homosexualitě by rozhodně způsobilo potíže.⁹⁷

4.2 Gay Pride Day, Gay Pride Prague

Gay Pride Day neboli Den gay hrdosti je památkou dní, kdy se v červnu 1969 v newyorském baru Stonewall gayové poprvé otevřeně vzepli policejní razii. Fanel v knize *Gay historie* výstižně napsal: „*Nejde o hrdost na sexuální založení, jež mi bylo přírodou či Bohem uděleno (ať už hetero-, bi- či homo-), ale o hrdost na lidskou důstojnost, jež má být uchována komukoliv bez ohledu na jeho pohlavní orientaci.*“⁹⁸

Od roku 2011 se Gay Pride Day také slaví v Praze. Festival Pride Prague se koná každý rok v srpnu díky stejnojmennému spolku, který byl založen v roce 2010. Spolek Pride Prague je dobrovolnou, nestátní, nepolitickou a neziskovou organizací. Jeho cílem je přispívat k prosazování tolerantní společnosti, bojovat proti homofobii a zvýšení povědomí veřejnosti o lesbické, gay, bisexuální a transgender⁹⁹ (LGBT) komunitě v ČR.¹⁰⁰

Od roku 2011 se v Praze každoročně v srpnu koná festival Pride Prague organizovaný spolkem Pride Prague, jehož předsedou je Czeslaw Walek. Ředitelkou celého festivalu je od roku 2018 Hana Kulhánková. Loni festival připomínal již 50. výročí stonewallských nepokojů. Nejedná se pouze o jednodenní průvod, festival obvykle trvá několik dní a je doplněn o bohatý program. V roce 2019 festivalový program nabídl více než 130 akcí, tradičně se testovalo na HIV, syfilis, dokonce také na žloutenky typu B i C. Tématem festivalu 2019 byl slogan Spolu na dosah, kdy bylo poukázáno na fakt, že homosexuálové se v ulicích málokdy drží za ruce a je na čase tuto situaci změnit.¹⁰¹

Průvod Prague Pride přezdívaný duhový průvod je vyvrcholením celého festivalu. Průvod začíná na Václavském náměstí a končí na schodech na Letné. V Pride Parku na Letenské pláni

⁹⁷ SPURNÝ, Martin. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2019. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2019. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf.

⁹⁸ FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 467. ISBN 80-7272-010-4.

⁹⁹ Transgender – lidé, jejichž biologické tělo není v souladu s tradičně vnímaným genderem („běžným“ mužstvím nebo ženstvím).

¹⁰⁰ Prague Pride. *Prague Pride* [online]. Praha: ©2020 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/kdo-jsme/o-nas>.

¹⁰¹ Tisková zpráva – program festivalu Prague Pride 2019. In: *Prague Pride* [online]. Praha: ©2019 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/media-download/tiskove-zpravy>.

pak pokračuje zábava do 22 hodin, queer¹⁰² program v roce 2019 zahrnoval několik hudebních scén, stan se soutěží ve vogue dance Pride Ball, ruské kolo a komunitní zónu s možností debatovat a poznávat se.¹⁰³

Prague Pride 2020 se bude konat tradičně v srpnu, konkrétně 3.–9. srpna 2020. Duhový průvod pak bude v sobotu 8. srpna 2020.¹⁰⁴

4.3 Registrované partnerství

Institut registrované partnerství není totéž, co je manželství, i když v mnoha ohledech je podobný. „*U registrovaného partnerství se vychází z hlubšího poznání lidské jedinečnosti a variability spolu s rozšířeným chápáním a uznáním lidských práv, které umožňuje i větší respektování odlišných životních stylů.*“¹⁰⁵

Registrované partnerství je institut s nižším rozsahem práv a povinností než manželství. Registrovaní partneři nemají registrované, na rozdíl od manželů, společné jmění. To znamená, že majetek, který nabydou během registrovaného partnerství, není společný, ale zůstává buď v individuálním vlastnictví každého z nich, nebo ho mají v podílovém spoluvlastnictví rovným dílem. Registrovaní partneři dále nemají nárok na vdovský důchod a nemají také nárok adoptovat dítě svého životního partnera.¹⁰⁶

„*Od roku 1997 do roku 2006 projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky pět návrhů na zakotvení institutu registrovaného partnerství osob téhož pohlaví do českého právního řádu.*“¹⁰⁷ Dne 16. prosince 2005 byl návrh zákona o registrované partnerství Poslaneckou sněmovnou schválen. Dne 26. ledna 2006 byl návrh zákona schválen také Senátem. Tehdejší prezident Václav Klaus zákon dne 16. února 2006 vetoval. Zákon se tedy

¹⁰² Queer – koncept jdoucí proti jakémukoliv kategorizování; je to prostor pro všechny, kteří a které se nechtějí zařadit ani v kategoriích genderových, ani sexuálních.

¹⁰³ Tisková zpráva – téma festivalu Prague Pride 2019. In: *Prague Pride* [online]. Praha: ©2019 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/media-download/tiskove-zpravy>.

¹⁰⁴ Prague Pride. *Prague Pride* [online]. Praha: ©2020 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/festival>

¹⁰⁵ STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995, s. 21.

¹⁰⁶ Prague Pride. Znáte rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím? Možná budete překvapeni. In: *Prague Pride*. [online]. Praha: ©2017 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/clanky/134-znate-rozdil-mez-manzelstvim-a-registrovanym-partnerstvim-mozna-budete-prekvapeni>.

¹⁰⁷ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 429. ISBN 978-80-7294-585-6.

vrátil k projednání do Poslanecké sněmovny, která dne 15. března 2006 rozhodla, že zákon o registrovaném partnerství vstoupí v platnost. Zákon nabyl účinnosti dne 1. července 2006. Ještě téhož dne využily tři páry účinnosti zákona.¹⁰⁸

V prohlášení tehdejšího prezidenta republiky Václava Klause k zákonu o registrovaném partnerství stálo, že byl zákon v Poslanecké sněmovně schválen pouze 86 hlasy. Klaus zastával názor, že takto zásadní zásah do právní úpravy mezilidských, a dokonce partnerských a intimních vztahů lidí musí podpořit většina poslanců, tedy zákon musí dostat alespoň většinu 101 hlasů.¹⁰⁹ Klaus dále v dopise tehdejšímu předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Lubomíru Zaorálkovi, kterému byl zákon vrácen, namítal, že vrácený zákon registrované partnerství stejného pohlaví svými atributy staví na roveň manželství a nad jakékoliv další mezilidské vztahy, což je chybné. Dále Klaus napsal:

„Shrneme-li to, partnerství osob stejného pohlaví do života naší společnosti a do našeho právního řádu patří (jako důsledek našeho obecně liberálního pohledu na svět), státem registrované partnerství osob stejného pohlaví do našeho právního řádu nepatří (jedná se o institut, který s liberalismem nemá nic společného a který je pouhým využitím státu k prosazení určitých skupinových nároků a požadavků).“¹¹⁰

4.4 Homosexualita a média

„Média jsou nedílnou součástí našich každodenních životů.“¹¹¹ Není tomu jinak ani v problematice homosexuality. Díky médiím máme o tomto fenoménu ponětí, vytváří obraz gaye a lesby jak široké veřejnosti, tak samotným homosexuálům.

„Jestliže jsou média v současnosti jedním ze základních faktorů ovlivňujících veřejné mínění, v případě sexuálních menšin platí tato skutečnost dvojnásob.“¹¹² Po roce 1989 se homosexuální lidé začali více objevovat v tištěných i elektronických médiích. V první polovině 90. let

¹⁰⁸ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 422-429. ISBN 978-80-7294-585-6.

¹⁰⁹ MACH, Petr. *Registrace partnerství: pokrok, nebo nezodpovědné riziko?*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006, s. 9. ISBN 80-86547-51-5.

¹¹⁰ MACH, Petr. *Registrace partnerství: pokrok, nebo nezodpovědné riziko?*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006, s. 14. ISBN 80-86547-51-5.

¹¹¹ HIML, Pavel et al. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. 1. vyd. Praha: Argo, 2013, s. 479. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

¹¹² BEŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007, s. 47. ISBN 978-80-87041-33-8.

převažovala negativní stereotypizace, komediální či naopak kriminální kontext homosexuálů, zhruba od přelomu tisíciletí se pak homosexuálové objevují v kontextu běžného společenského života.¹¹³

Významnou roli v rozšíření povědomí o homosexualitě sehrála veřejnoprávní média Český rozhlas a Česká televize. Český rozhlas vysílal od roku 1998 pro gaye a lesby pravidelný pořad *Bona Dea*, který byl zrušen koncem roku 2006. Česká televize odvysílala již natočené zahraniční filmy jako *Philadelphia*, *Vše o mé matce*, *Kdyby zdi mohly mluvit 2*. Sama se také podílela na tvorbě dokumentů a seriálů a dala prostor vzniku pravidelného pořadu *LeGaTo*, který referoval o různých aspektech života z pohledu homosexuálů.¹¹⁴ Od roku 2013 až po současnost Česká televize vysílá pořad *Queer*, který je „primárně zaměřen na mapování a diskusi o queer kultuře.“¹¹⁵

Homosexualita se v českém filmu vyskytovala již v předválečném období. Roku 1931 hrála homosexualita zásadní roli ve filmu *Aféra plukovníka Redla*, který se stal inspirací k mnohem slavnějšímu filmu *Plukovník Redl* roku 1985. V tomto filmu byl homosexuál vyobrazen jako „homosexuál – padouch“, což bylo typické pro 30. a 40. léta.¹¹⁶ V posledních letech komunistického režimu se otevřel prostor pro realistické zobrazení společenského tématu, čímž byla homosexualita. Režisér Zdeněk Troška (nar. 1953) v komedii *Slunce, seno a pár facek* (1984) vložil postavu směšného zženštilého „doktora Káji“, který odpovídal tradiční, klišovitě představené o homosexuálovi jakožto objektu výsměchu heterosexuálů.¹¹⁷ Režisér, jehož homosexualita byla veřejným tajemstvím, Petr Weigl (1939–2018) mluví v portrétní monografii *Svět Petra Weigla* (1993) o svém životě v typickém diskurzu „masek a signálů“: „Kdybych byl mohl naplnit svou touhu po dětech a rodině.“¹¹⁸ Přesto však do roku 2007 (film *Pusinky*) neexistoval jediný český snímek, kde by homosexuální postava hrála hlavní roli.¹¹⁹

¹¹³ BEŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007, s. 47. ISBN 978-80-87041-33-8.

¹¹⁴ BEŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007, s. 48. ISBN 978-80-87041-33-8.

¹¹⁵ Česká televize. *Česká televize* [online]. ©2017 [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/217562210900004-reknu-to/>.

¹¹⁶ PUTNA, Martin C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011, s. 453. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

¹¹⁷ PUTNA, Martin C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011, s. 461. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

¹¹⁸ PUTNA, Martin C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011, s. 457. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

¹¹⁹ BEŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007, s. 48. ISBN 978-80-87041-33-8.

Na Slovensku natočil Vlado Adásek (nar. 1972) roku 2001 film *Hana a jej bratia*, kde je zobrazen coming-out mladých mužů.¹²⁰

Další důležitou roli v šíření povědomí o homosexualitě představují filmové festivaly. Jedná se především o filmový festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, který mimo jiné promítá filmy s homosexuální tematikou.¹²¹ Festival Mezipatra je gay a lesbický festival pořádaný sdruženími Mezipatra a STUD Brno. „*Od roku 2009 změnil označení z gay a lesbický filmový festival na queer filmový festival, aby tak podpořil integraci konceptu queer do kolektivního vědomí neheterosexuálních společenství.*“¹²²

¹²⁰ PUTNA, Martin C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011, s. 464. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

¹²¹ BEŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007, s. 48. ISBN 978-80-87041-33-8.

¹²² SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 468. ISBN 978-80-7294-585-6.

5 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části této práce jsem se rozhodla pro kvalitativní výzkum a jako výzkumný nástroj jsem se rozhodla využít polostrukturovaný rozhovor. Výzkum byl zaměřený na problematiku homosexuality, konkrétně na to, jak homosexuály podle nich vnímá jejich okolí. V minulosti bylo na homosexuály často nahlíženo jako na lidi na okraji společnosti. V České republice se homosexualita stala společenským tématem až po roce 1990, proto mi přišlo zajímavé nastínit fenomén homosexuality z dnešního pohledu.

Cílem této bakalářské práce bylo zaměřit se na současnou homosexuální menšinu v české společnosti. Po shromáždění informací ohledně této problematiky a po uskutečnění rozhovorů s informanty se pokusím odpovědět na stanovené výzkumné otázky.

5.1 Metodologie

5.1.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak se homosexuálové cítí ve společnosti, jak na ně společnost nahlíží, zda se setkávají s předsudky, či dokonce s diskriminací kvůli své orientaci. Nedílnou součástí výzkumu bylo také shromáždění informací ohledně coming outu, který s postojí ve společnosti úzce souvisí.

Hlavní výzkumná otázka:

„Jak se homosexuálně orientovaní jedinci cítí v české společnosti?“

Doplňující výzkumné otázky:

„Jak u vybraných informantů probíhal vnitřní a vnější coming out?“

„Jak informanti reflektují převládající postoje v české společnosti vůči homosexuálně orientovaným jedincům?“

„Jaké jsou zkušenosti informantů s předsudky a diskriminací?“

„Jak homosexuálové vnímají prezentaci homosexuality v médiích?“

5.1.2 Metody a informanti

Pro výzkum se mi podařilo zajistit šest informantů, kteří se hlásí k homosexuální menšině a navazují homosexuální vztahy. Mezi informanty byli čtyři muži a dvě ženy. Rozhovor a zařazení do výzkumu odmítly tři další ženy a poté i jeden muž, což jsem plně respektovala. Informanti se pohybovali ve věkovém rozmezí od 19 do 27 let.

Pro svůj výzkum jsem se rozhodla použít kvalitativní strategii. „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému.*“¹²³ Díky kvalitativnímu výzkumu můžeme „*do hloubky prozkoumat určitý široce definovaný jev a přinést o něm maximální množství informací.*“¹²⁴

Pro realizaci výzkumu jsem zvolila polostrukturované rozhovory, které vycházely z předem připravených otázek, které jsem následně při jednotlivých rozhovorech doplňovala podle dané situace. „*Hlubkový rozhovor můžeme definovat jako nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek.*“¹²⁵

Všechny rozhovory se uskutečnily na veřejném místě, a to v obchodním centru v kavárně. Žádný z informantů neměl s výběrem místa problém a ochotně s kavárnou souhlasil.

S poskytováním informací neměl žádný z informantů problém, a tak mi také ochotně poskytli odpovědi na mé otázky. Společně jsme se dohodli, že nebudu pořizovat audiozáznam, pouze si informace budu zaznamenávat do notebooku, do kterého jsem si výpovědi svých informantů zapisovala.¹²⁶ Audiozáznam jsem nepořizovala z důvodu respektování soukromí a anonymity.

Seznam informantů:

Informant č. 1 – student, 24 let

Informant č. 2 – student, 21 let

Informant č. 3 – zaměstnanec, 27 let

¹²³ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, s. 46. ISBN 978-80-262-0982-9.

¹²⁴ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014, s. 24. ISBN 978-80-262-0644-6.

¹²⁵ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014, s. 159. ISBN 978-80-262-0644-6.

¹²⁶ Do notebooku byly zapsány parafráze výpovědí mých informantů, pro přehlednost je uvádím v uvozovkách a kurzívou a jsou napsány takovou formou řeči, kterou jsem rozhovory vedla.

Informant č. 4 – student, 24 let

Informantka č. 5 – studentka, 19 let

Informantka č. 6 – studentka, 19 let

Z důvodu ochrany soukromí svých informantů neuvádím ani jméno a další podrobnější informace o jejich životě.

5.2 Analýza rozhovorů

Získaná data jsem se rozhodla rozčlenit do 6 pracovních kategorií. K rozhovoru se svými informanty jsem si předem připravila 16 otázek, které jsem v případě potřeby doplnila o doplňující podotázky. V každé kategorii je pořadí mých informantů stejné, nejprve jsem zařadila výpovědi mužů a poté žen. Primárním cílem však není srovnání výpovědí mužů a žen, jelikož jejich počet není vyrovnaný. Pro přehlednost jsem však postupovala takto. Pokud byla určitá výpověď informanta příliš dlouhá, snažila jsem se ji v textu bakalářské práce zkrátit a nepodstatné informace zcela vynechat. Držela jsem se však toho, co informant řekl a do obsahu jsem nijak nezasahovala. Jedná se o tyto kategorie: identifikace, coming out, představy okolí, diskriminace, homosexuální menšina a komunita, vztahy.

5.2.1 Identifikace

Do této kategorie svého výzkumu jsem zařadila pouze jednu otázku, a to, zda si informanti vyhledávali nějaké informace o své sexuální orientaci. Pokud ano, jaké a kde si takové informace hledali nebo stále hledají. Předpokládala jsem, že se všichni mí informanti identifikují jako homosexuálové, jelikož jsem jim před zahájením rozhovoru zmiňovala záměr a cíl mé práce, tudíž jsem tuto otázku nepokládala za důležitou.

„Určitě jsem si nějaké info vyhledával, jelikož v té době nebyla zas tak velká informovanost. A člověk si musí dohledat, jak se cítí. Určitě jsem si dohledával své pocity, protože ze začátku je člověk trošku zmatený. Od rodičů jsem dostal knihu ohledně dospívání, kde něco málo ohledně homosexuality bylo, ale podrobnější údaje jsem si dohledával na internetu.“¹²⁷

„Teď už ne, ale dřív ano. Když se člověk poznává, hodně mu pomůže, když narazí na příběhy lidí s podobnými zkušenostmi.“ Kde sis informace vyhledával? *„Výhradně na internetu,*

¹²⁷ Informant č. 1 (24).

*protože je přístupný a plný informací. Hodně mi pomohla videa, kde celebrity mluví o celém příběhu o své homosexualitě. Ale díval jsem se i na křesťanská fóra, kde jsem narazil na spoustu bigotů*¹²⁸. “¹²⁹

*„Ne. Bral jsem to tak, že se mi líbí kluci. Vysloveně si intenzivně nic nevyhledávám.“*¹³⁰

*„Ne. Nikdy.“*¹³¹

„Soustředila jsem se na pojmy, hledám si slang a spíš se vše odvíjelo od mého okolí.“ Kde a jaké informace sis tedy vyhledávala? *„Slang, YouTube videa homosexuálních lidí, kdy jsem se snažila pochopit to z jejich směru. Takže internet.“*¹³²

„Ano ráda se dozvím něco o své orientaci blíže, kdo opravdu jsem.“ A kde informant tyto informace vyhledává? *„Internet nebo přátelé.“*¹³³

Více než polovina informantů si převážně na internetu hledala informace o své sexuální orientaci, konkrétněji slang a pojmy, dále také příběhy ostatních. Jeden z těchto informantů však uvedl, že dnes si už nic nevyhledává, ale v minulosti tomu tak nebylo. Dva informanti uvedli, že si nic o své orientaci nevyhledávali, jeden informant to více konkretizoval, a to tak, že pro něj bylo zcela normální, že se mu líbí stejné pohlaví, stejně jako jiným (heterosexuálům) se líbí opačné pohlaví. Můžeme tedy konstatovat, že polovina mužských informantů a všechny ženy si informace o své orientaci vyhledaly a přečetly.

5.2.2 Coming out

Zlomovým okamžikem v životě homosexuála bývá coming out. Přiznání si, že jsem gay či lesba a s touto skutečností také „vyjít ven“, sdělit ji rodině a okolí.

V této části se snažím popsat průběh coming outu. Na otázku, kdy si informanti uvědomili svoji orientaci, odpovídali následovně:

¹²⁸ Bigot – úzkoprsý člověk, fanatický stoupenec.

¹²⁹ Informant č. 2 (21).

¹³⁰ Informant č. 3 (27).

¹³¹ Informant č. 4 (24).

¹³² Informant č. 5 (19).

¹³³ Informant č. 6 (19).

„Myslím, že to bylo v 10 letech, když se mi začali trochu líbit kluci, ale nevěděl jsem, že jsem přímo gay. Jenom jsem zjistil, že se koukám po klucích. Takže v tu dobu jsem si začal uvědomovat, že jsem jiný, ale člověk si to uvědomuje až v průběhu času, že sexuální orientace bude jiná.“¹³⁴

„Řekl bych, že to není vázaný na určitý věk, ale na dosažení určitého stupně uvědomění. Pro mě to bylo, když mi bylo 16.“¹³⁵

Věk nevím, ale od malička. Na prvním stupni ZŠ jsem se vodil s jednou holkou za ruku a myslel jsem si, že je to dětská láska, ale měl jsem kamaráda, se kterým jsme na vesnici v létě lítali bez trička a v tu dobu jsem zjistil, že se mi líbí spíš kluci. Ale jistý jsem si byl až kolem 15/16 let.“¹³⁶

„V 15 letech.“¹³⁷

„Uvědomila jsem si to rok zpět, takže v 18, ale náznaky byly už dřív. Náznaky, který si uvědomuji zpětně.“¹³⁸

„Po 15. narozeninách.“¹³⁹

Z výše uvedených odpovědí můžeme usoudit, že polovina informantů vnímala rozdíly či náznaky odlišné sexuální orientace již na základní škole, ale jistí si byli v pozdějším věku. Druhá polovina uvedla, že odlišnou orientaci si uvědomili v průběhu dospívání. Je zajímavé, že jeden informant dodal, že uvědomění si skutečnosti, že je člověk homosexuál, není vázané na určitý věk, ale právě na dosažení určitého stupně uvědomění. Jedna informantka uvedla, že jistá si svojí orientací byla v období dospívání, ale náznaky odlišné orientace si následně uvědomila zpětně do období před pubertou.

¹³⁴ Informant č. 1 (24).

¹³⁵ Informant č. 2 (21).

¹³⁶ Informant č. 3 (27).

¹³⁷ Informant č. 4 (24).

¹³⁸ Informant č. 5 (19).

¹³⁹ Informant č. 6 (19).

Můžeme tedy usoudit, že většina informantů si odlišnou orientaci uvědomila v období puberty, což uvádí většina autorů, jak jsem již zmiňovala v teoretické části (Brzek¹⁴⁰, Ondrisová¹⁴¹). Není však výjimkou, že homosexuální jedinci si svoji orientaci uvědomí již před pubertou, v mém případě tomu tak bylo u dvou informantů, nebo dokonce v pozdějším věku.

V kolika letech a jak probíhal u dotázaných coming out a komu se svěřili jako první:

„Kolem 15–16 let jsem se svěřil mamce, jelikož rodiče už něco tušili a měli určité otázky, jako například kam jdu ven a kde jsem. Takže jsem se rozhodl, že budu upřímný a nebudu jim lhát, kam chodím, protože v té době už jsem randil s přítelem, takže se mě ptali, kde jsem byl, takže se to dostalo na povrch tímto způsobem.“ Na otázku, komu se informant svěřil jako první, dodal: *„Mamce. A pak jsme to společně řekli tatkově o pár dnů později.“*¹⁴²

„Opět v 16. Prvně to ze mě „vyrazila“ sestra, když se mě na rovinu zeptala, což mi hrozně pomohlo, protože to byla první reakce od kohokoliv a byla nesmírně podpůrná. Poté se to dozvěděla babička, za kterou jsem dřív každý pátek chodil a zkrátka poznala, že něco není v pořádku. V tu dobu se to ve mně hnětlo, že nemůžu být v něčem pro mě tak podstatným otevřený. A opět to byl happy-end plný nejdřív slz strachu a potom štěstí, moc rád na to vzpomínám.“ Informant se jako první svěřil své sestře, k čemuž dodal: *„Není to náhoda, není mi nikdo tak blízký jako právě ona.“*¹⁴³

„V 18. Rodiče se to bohužel dozvěděli od někoho jiného a vzali to špatně, protože jsou starší a jsou z křesťanské rodiny. Pro ně homosexualita znamená, že člověk bere drogy a chová se pedofilně. Sestře jsem to jako jediný řekl sám, aby mi poradila, co mám dělat. V tu dobu to dopadlo tak, že mamka byla na zhroucení, ale postupem času, asi během roku, si uvědomila, že ať jsem, jaký jsem, tak jsem její dítě. Táta si ale stále myslel, že fétuju a chovám se pedofilně. Proto jsem mamce pustil film, kde se gay přiznal mamce, která to nevzala, a on se kvůli tomu zabil. Od té doby se mnou začal komunikovat i táta. Myslím si, že si spolu promluvili nebo si

¹⁴⁰ BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 42. ISBN 80-85526-03-4.

¹⁴¹ ONDRISOVÁ, Sylvia et al. *Neviditelná menšina: čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. Slovakia: Minority Rights Group, 2002, s. 64. ISBN 80-968528-5-X.

¹⁴² Informant č. 1 (24).

¹⁴³ Informant č. 2 (21).

našli více informací o homosexualitě. Dodnes se mě ale táta na vztahy nezeptá.¹⁴⁴ Informant se jako první svěřil své kamarádce kolem 18. roku.

„Ve 23 až. To jsem oznámil sestře a ta to řekla druhé sestře, která je nejstarší. Ta mi potom psala, že si o tom chce promluvit, ale já jsem se s ní o tom nechtěl bavit, pouze jsem jí řekl, ať řekne poslední sestře a po dlouhé době mamce.“¹⁴⁵ Informant se jako první svěřil své kamarádce už na gymnáziu.

„V 18. Většinou to vyplynulo z konverzace. Nikdy jsem to neřekla na rovinu, ačkoliv jsem chtěla. Spíš to tedy vyplynulo tak, že se někdo zeptal na kluky a já jsem to stočila na druhou stranu.“ Informantka se jako první svěřila své kamarádce a dodala: „Mojí nejlepší kamarádce, protože u nás doma je to složitější.“¹⁴⁶

„Co se týče rodiny, coming out proběhl v mých 17 i 18 letech, a to několikrát po sobě, když došlo na téma – a co kluci. Pokaždé to skončilo vysvětlováním takovým, že se hledám a že nevím, zda budu s klukem, či holkou, ale v hloubi duše jsem věděla, že moje odpověď je jasná, že budu vždycky s holkou. Co se týče kamarádů a okolního světa, bylo to kolem 15. narozenin a bylo to jednoduché.“¹⁴⁷ Jako prvním se informantka svěřila tehdejšímu nejlepšímu příteli.

Jak homosexuální orientaci přijala rodina těch informantů, kteří se k této situaci nevyjádřili v předchozí otázce:

„Vcelku v klidu. Taťka byl maličko překvapený, ale nikdo to nebral jako negativní skutečnost.“¹⁴⁸

„Dobře jen sestra a babička. Pro zbytek to byl šok a reakce byly negativní. Mamka mi řekla, že jestli ji mám rád, najdu si odbornou pomoc. Ale to bude dost ovlivněné tím, že jsem z katolického prostředí. Tátovi to řekla sestra a ten byl v šoku taky, nicméně se s tím skvěle vyrovnal a dneska je jeho dům místo, kam si dokonce můžu přivést partnera, až budu chtít.“¹⁴⁹

¹⁴⁴ Informant č. 3 (27).

¹⁴⁵ Informant č. 4 (24).

¹⁴⁶ Informant č. 5 (19).

¹⁴⁷ Informant č. 6 (19).

¹⁴⁸ Informant č. 1 (24).

¹⁴⁹ Informant č. 2 (21).

„Sestry to přijaly dobře, až na jednu, která brečela, protože věděla, že budu mít problémy ve společnosti. Mamka to přijala taky dobře, tušila to delší dobu, akorát řekla, že není ráda, ale co může dělat. A na svatbu by nešla, protože je to svátost mezi mužem a ženou.“¹⁵⁰

„Jako první to věděla moje teta, protože jsem po ní chtěla stáhnout film s homosexuální tematikou, takže se mě zeptala, zda jsem na holky, tak jsem jí odpověděla, že ano. Teta to vzala v pohodě a řekla to mojí mamce. Mamka mi sice řekla, že jí to nevadí, že mě má ráda takovou, jaká jsem, ale v její špatné chvíli to proti mně používá jako něco špatného. Taťka to nepřijal, spíš si to nechce přiznat, furt si myslí svoji pravdu. Bráchovi jsem to řekla přímo a přijal to nejlépe.“¹⁵¹

Převážná většina informantů prožila svůj coming out v období dospívání mezi 15. až 18. rokem, pouze jeden informant uvedl, že u něj coming out proběhl trochu se zpožděním, a to v jeho 23 letech, kdy poprvé si orientaci uvědomil v 15 letech. Všichni informanti se jako první svěřili svému blízkému člověku, pro většinu to byl nejlepší přítel, pro ostatní člen rodiny.

Většina mužů se se svou orientací svěřila v době dospívání, pouze jeden „až“ v jeho 23 letech. Polovina z nich si vybrala rodinu a druhá polovina mužů se svěřila svým blízkým kamarádům. Dva muži popsali, jak pro ně byl coming out v rodině těžký. Rodiče jednoho informanta si zpočátku mysleli, že homosexuálové se chovají pedofilně a berou drogy. Informant to přisuzuje tomu, že jsou křesťané. Později se však vztahy s rodiči zlepšily, kdy s ním oba komunikují, ale otec se na vztahy svého syna neptá. Matka druhého informanta vzala tuto skutečnost také negativně a chtěla, aby vyhledal odbornou pomoc. To informant přisuzuje tomu, že je z katolické rodiny. Otec svého syna nakonec přijal i s homosexuální orientací a dnes je k němu více otevřený a vstřícný než jeho matka. Je zajímavé, že u jednoho informanta se s homosexuální orientací nevyrovnal otec a u druhého se s tím nevyrovnala matka.

Obě ženy uvedly, že jejich coming out proběhl v době dospívání a obě se svěřily svému nejlepšímu příteli, jelikož v rodině jsou vztahy složitější. Rodiče si skutečnost, že jejich dcery jsou lesby, stále nechtějí připustit.

¹⁵⁰ Informant č. 4 (24).

¹⁵¹ Informant č. 5 (19).

Na doplňující otázky, zda odlišnou orientaci přijali lépe rodiče, či prarodiče a kdo to přijal úplně nejlépe, informanti odpověděli následovně:

„Samozřejmě rodiče. Myslím si, že ta starší generace byla daleko méně informovaná ohledně tohoto tématu. Ale babička s dědou to vzali také celkem v pohodě.“ Kdo přijal orientaci nejlépe: „To je těžko zodpověditelné, protože reakce okolí se může lišit s pocity jedince, protože navenek se každý nějak chová, i jinak. Vnější chování nemusí odpovídat vnitřním pocitům. Ale obecně se mi dostalo kladných reakcí.“¹⁵²

„Rozhodně rodiče, i když jejich reakce nebyla zdaleka 100% pozitivní, nedá se říct, že by se jejich přístup ke mně změnil. Tak je tomu ale u prarodičů, se kterými částečně ochladly vztahy, mimo té babičky, o které jsem už mluvil dřív.“ Kdo přijal orientaci nejlépe: „Rozhodně sestra. Vlastně vyslovit větu – já jsem gay – pro mě bylo obtížné a dlouho se mi to s jistotou nahlas ani nepodařilo.“¹⁵³

„Prarodiče to nikdy nezjistili.“ Kdo přijal orientaci nejlépe: „Ségra, která to tušila. Přijala to dobře, ale občas jsou detaily, kdy zapírá nebo neřekne hned svým kamarádům, že jsem gay ... A kamarádky to přijaly stejně.“¹⁵⁴

„Prarodiče nemám.“ Kdo přijal orientaci nejlépe: „Všechny sestry, ale jedna byla nejšťastnější. A kamarádka.“¹⁵⁵

„Prarodiče to neví.“ Kdo přijal orientaci nejlépe: „Bratr. Potom kamarádi, někteří jsou s tím méně v pohodě, ale berou mě takovou, jaká jsem.“¹⁵⁶

„Už mám jen dvě babičky a u nich vím, že by to nepřekonaly, preferují spíš gay páry. Cituju babičku: Kdyby moje dcera měla být lesbička, tak bych si spíš přála, aby můj syn byl gay, než mít doma holku, co se líbá s holkou.“ Kdo přijal orientaci nejlépe: „Kamarádi 100%, ti s tím žádný problém neměli. A o kom vím, že by přijal moji orientaci, je nevlastní sestra a dvě tety. Ale jelikož chci, aby to prvně věděli rodiče a byli s tím na 100 % smíření, neventiluji to dál v mé

¹⁵² Informant č. 1 (24).

¹⁵³ Informant č. 2 (21).

¹⁵⁴ Informant č. 3 (27).

¹⁵⁵ Informant č. 4 (24).

¹⁵⁶ Informant č. 5 (19).

rodině. Protože pro mě je hlavně důležité, aby to věděli na prvním místě oni a postupem času bych dostala tu jistotu a odvahu to říct dál.“¹⁵⁷

Z výše uvedených odpovědí vyplývá, že skutečnost, že rodiče mají homosexuálně orientované dítě, přijali 100% dobře pouze rodiče jednoho informanta. Jedna informantka uvedla, že rodiče si tuto skutečnost nechtějí stále připustit. Zbytek informantů střídavě uvedl, že s postupem času se přístup rodiny k jedinci lepší či tuto skutečnost přijal alespoň jeden člen nejbližší rodiny.

O homosexuální orientaci ví pouze prarodiče dvou informantů. Zajímavé je, že tři informanti svoji orientaci prarodičům nesvěřili, z nichž jeden prarodiče již nemá. Poslední informant uvedl, že prarodiče nemá. Zajímavé je, že informantka skutečnost, že je lesba, prarodičům nesvěřila a zároveň dodala, že ví, že její babička spíše preferuje muže gaye než ženy lesby. Jak jsem již psala v teoretické části této práce, ve výzkumu z roku 1993 starší lidé zastávají názor, že je pro homosexuály lepší, pokud o jejich orientaci okolí neví, z výzkumu v roce 2019 lidé starší 60 let zastávají názor, že přiznání k homosexualitě by rozhodně způsobilo potíže.¹⁵⁸ Tato skutečnost se ve většině případů potvrdila i u mých informantů.

Téměř všichni informanti střídavě uvedli, že nejlépe jejich orientaci přijali sourozenci a kamarádi. Jeden informant nedělá rozdíl v tom, kdo skutečnost přijal nejlépe, ale uvedl, že se mu dostává kladných reakcí.

Pomohlo informantům ve vlastním uvědomění si, že jsou homosexuálové, vidět filmy s homosexuální postavou:

„Myslím si, že zobrazování homosexuálních postav se v průběhu let ve filmovém průmyslu docela změnilo. Původně gayové byli zobrazováni jako karikatury a aktuálně ten pohled na tu menšinovou skupinu se vcelku změnil a gayové nejsou zobrazováni s takovými předsudky jako v minulosti a celkově si myslím, že se klade důraz na individuálnost. Ale myslím si, že mi to nepomohlo v uvědomění si své orientace, protože jsem si orientaci uvědomil už dříve a takové filmy v TV moc nedávali s tímto tématem.“¹⁵⁹

¹⁵⁷ Informant č. 6 (19).

¹⁵⁸ STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995, s. 69.

SPURNÝ, Martin. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2019. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2019. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf.

¹⁵⁹ Informant č. 1 (24).

„Pochybuju o tom, že jsem před svým coming outem nějaký viděl. Ale jsem rád, že vycházejí. Je moc užitečné, když se homosexuální tematika dostává do veřejného prostoru. Nejen kvůli tomu, že jistě pomáhá proti homofobii, ale také podporuje ty, kteří ještě coming outem neprošli.“¹⁶⁰

„Jsem pro, líbí se mi to, ale vždy čekám na to, jakou roli ta postava bude mít. Pokud má kladnou, že je to správný příklad pro lidi, kteří nemají rádi homosexuály, a díky tomu se jejich pohled změní, tak jsem rád. Ale pokud je to postava gay, co znásilňuje a fetuje, tak mi to vadí, protože mají ti lidi pořád negativní názor. Např. Výměna manželek, kde je homosexuální pár, tak to jsem rád, že ukážou, že gayové jsou normální, ale pokud je tam pár, který nám dělá ostudu, tak se mi to nelíbí. Za mě to ale moc nebylo, takže mi to nepomohlo.“¹⁶¹

„Je to dobrý, když to svět ukazuje a vštěpuje různým generacím, ale musí to být jasné, že je to gay, a ukázat příběhy, jak jsou ti lidi skuteční v reálu. A učinit závěr, neodsuzovat se navzájem.“¹⁶²

„Pokud se objeví ve filmu homosexuální postava, tak mě to potěší, ale nemůžu říct, jestli mi to pomohlo v tom, utvrdit se, že jsem lesba.“¹⁶³

„Ano pomohly, cítila jsem se dobře, když jsem si pustila nějaký takový film či seriál. V té době hodně běžel Orange is the New Black a já si pamatuji, jak jsem se zavřela v pokoji, pustila si to a nemohla jsem od toho odtrhnout oči a v tu chvíli mi došlo, že se vlastně cítím příjemně, že to není nic jiného. Dnes jsem ráda třeba i za videoklipy od určitých hudebních interpretů, kteří homosexualitu ve svých klipech ukazují. Je to hodně důležité. Ukazují, že tito lidé jsou mezi námi, že to může být kdokoliv z nás, že je to vlastně v pořádku.“¹⁶⁴

Nikdo z mužů nepotvrdil, že by mu filmy s homosexuální tematikou pomohly ve vlastním uvědomění si, že je homosexuál. Toto potvrdila i jedna žena. Pouze jedna informantka uvedla, že jí tyto filmy ve vlastním uvědomění pomohly.

¹⁶⁰ Informant č. 2 (21).

¹⁶¹ Informant č. 3 (27).

¹⁶² Informant č. 4 (24).

¹⁶³ Informant č. 5 (19).

¹⁶⁴ Informant č. 6 (19).

Všichni informanti filmy s homosexuální tematikou vítají. Nejlépe, pokud je homosexualita nebo postava homosexuála vyobrazena zcela normálně, přirozeně, stejně jako jsou homosexuální jedinci. Informanti uvedli, že díky filmům s homosexuální tematikou se nejen mění pohled společnosti na homosexuály, ale také tyto filmy mohou pomoci homosexuálnímu divákovi v jeho coming outu, jak uvedl jeden informant. Homosexuálové však musí být zobrazeni v pozitivním slova smyslu.

Na závěr této kategorie bych chtěla shrnout a porovnat údaje, které jsem od informantů získala. Ze získaných údajů můžeme konstatovat, že většina informantů si svoji odlišnou orientaci uvědomila dříve, než proběhl jejich coming out. Pouze jeden muž a jedna žena uvedli, že uvědomění si své orientace proběhlo současně s coming outem. Dále můžeme uvést, že všichni muži mají dnes se svými rodinami dobrý vztah, a to i ti, kteří uvedli, že rodina skutečnost, že jsou gayové, nejdříve nepřijala právě nejlépe. To však nemůžeme tvrdit u žen, které uvedly, že rodiče tuto skutečnost ještě úplně nepřijali. Může to však být tím, že obě ženy jsou nejmladší z mých informantů a coming out u nich proběhl teprve před rokem. Mohli bychom tedy předpokládat, že je rodina později jako lesby přijme.

5.2.3 Představy okolí

V následující oblasti se zaměřím na to, jak se informanti cítí ve společnosti. Je důležité, aby se jakýkoliv jedinec cítil ve společnosti dobře, pro homosexuály je to o to více důležité, jelikož jsou ve společnosti stále menšinou.

Pokud okolí pozná na informantovi „na první pohled“, že je gay, popřípadě lesba, jak na něj reagují, jak se na něj dívají? Pokud to okolí nepozná, je informant rád, že tomu tak je? Informanti odpovídali následovně:

„Na první pohled občas. Někdy ano a někdy ne. Záleží také na mojí náladě. Dokážu se chovat normálně, ale občas mám taková gesta, na jejichž základě to možná někdo může poznat. Když mám dobrou náladu a jsem uvolněný mezi lidmi, které znám, tak to jde poznat.“ Pokud to okolí pozná, jak reagují, dívají se na tebe? *„Záleží na okolí, na sociální skupině. Když se to dozvěděli spolužáci, tak většina to vzala normálně, občas si někdo udělal srandu samozřejmě, ale nikdo není doslova rasistický. Ale někdo třeba zvedne obočí. Nebo se mi jednou stalo na střední, že na mě nějaký kluk volal buzno.“* A pokud ne, je za to informant rád? *„Já se za to netajím, takže*

mi to je jedno. Nejsem ten typ člověka, který by to každému dával o sobě vědět na první setkání, ale za nic se nestydím, takže pokud se někdo zeptá, nemám problém o tom povídat.“¹⁶⁵

„To je popravdě dost velký stereotyp, protože když je muž okázalý nebo víc feminin, neznamena to, že je gay. Sám nevím, jestli to lidé poznají. Někdo říká, že jo, někdo říká, že ne. Já sám se předsudkům snažím vyhnout. Pokud to okolí pozná, jak reagují, dívají se na tebe? A pokud nepozná, jsi rád? „Nemám žádnou snahu to skrývat, stejně jako svoji orientaci necpu každému na setkání do obličeje. Je mi to více méně jedno.“¹⁶⁶

„V mém okolí všichni ví, že jsem gay, takže to bohužel nemohu posoudit, protože nové lidi nepoznávám. Ale pokud někoho takového potkám, tak jim to hned řeknu. A nebo už to ví od mých kamarádů. Ale naposledy jsem na zábavě tancoval s kamarádem a jeden heterosexuální pár vedle pronesl poznámku buzeranti.“¹⁶⁷

„Ne, u mě zrovna ne.“ Jsi za to rád? „Jak kdy. Když to člověk nepozná, tak je to pro mě dobrý pocit, že nevypadám jako typický zženštilý gay, ale zase potom vysvětlovat lidem, že opravdu jsem gay, je těžký.“¹⁶⁸

„Na první pohled si lidi myslí, že jsem kluk. A jakmile se představím, tak hned druhá otázka je, zda jsem na holky.“ Jak na tebe lidi reagují, dívají se? „Někteří jsou úplně v pohodě a neřeší to, řeknou, že je to super, že vím, jaká chci být atd. a někteří jsou spíše neutrální, nechcou být zlí, ale nevyjadřují se.“¹⁶⁹

„Těžká otázka. Za svůj život jsem se setkala s mnoho lidmi, kteří tvrdili, že by to do mě vůbec neřekli, jelikož mám spíš holčičí styl, i když nosím pánská trička či mikiny. A pak jsou tu lidé, kteří mě vidí poprvé a řeknou, že to poznali podle chůze, s tím jsem se setkala často, pak podle citlivosti a toho, že jsem takový ten gentleman. Takže těžko říci, nemyslím si, že si nějak ukazují, protože nevypadám jako typická lesba.“¹⁷⁰

¹⁶⁵ Informant č. 1 (24).

¹⁶⁶ Informant č. 2 (21).

¹⁶⁷ Informant č. 3 (27).

¹⁶⁸ Informant č. 4 (24).

¹⁶⁹ Informant č. 5 (19).

¹⁷⁰ Informant č. 6 (19).

Zde můžeme vidět, že odpovědi jsou opět velmi rozdílné. Dva informanti uvedli, že někdo pozná, že je dotyčný homosexuál, a někdo to nepozná. U dalších informantů jsou odpovědi zcela rozdílné. U někoho záleží, jak se zrovna v danou situaci mezi lidmi chová, u někoho to okolí nepozná vůbec, opakem je informantka, kterou si okolí plete s opačným pohlavím. U jednoho informanta jeho okolí ví, že je homosexuál, nepřichází do styku s nikým, kdo by tuto skutečnost nevěděl. Od toho se odvíjí reakce okolí. Nikdo z informantů však neuvedl, že by se jeho okolí pobuřovalo nad tím, že je homosexuál, i když výjimky typu pokřikování nebo nemístné poznámky se u méně než poloviny informantů vyskytly.

Reakce okolí na orientaci informantů:

„Myslím si, že si plno lidí u mě řeklo, proč mi to nedošlo dřív. Prostě to vezmou normálně, nikdy se mi nestalo, že by se někdo vyjadřoval negativně.“¹⁷¹

„Povětšinou nezaujatě, negativní reakce téměř nemívám, ale to proto, že si povětšinou vybírám společnost, ve které se nacházím. Samozřejmě se setkávám i s extrémně pozitivními reakcemi, ale ty samotné mi moc nejsou příjemné, protože většinou dívky nabydou dojmu, že budu jejich best gay friend, což na mě působí jako škatulkování a zasazování do nějaké role, kterou očekávají, že budu hrát.“¹⁷²

„Všeobecně normálně. V pohodě. Protože se seznamuji s mladší generací, takže ti to berou v pohodě, ale dřív se mi stávalo, že když jsem to říkal klukům kamarádům v partě, tak byli takoví odtažití, ale když jsem to řekl každému klukovi z party zvlášť, tak mi do očí řekli, že mě mají radši a berou to, ale v partě se styděli.“¹⁷³

„Záleží na lidech. V práci v pohodě, ale pokud to řeknu někomu, kdo to nezažil, tak to vezmou docela v klidu, ale neví, jak se chovat. Holky se bojí o něčem mluvit, aby to nebylo citlivý, heterosexuální chlapi nevědí, jak se ke mně mají chovat, jestli jako ke klukovi jako k sobě rovnému, nebo holce, protože je zažité, že homosexuálové řeší jen módu atd., přitom to tak není.“¹⁷⁴

¹⁷¹ Informant č. 1 (24).

¹⁷² Informant č. 2 (21).

¹⁷³ Informant č. 3 (27).

¹⁷⁴ Informant č. 4 (24).

„Někdo řekne, že je to super, že zná málo lidí, kteří jsou tak upřímní a někomu cizímu jsem schopna říct, že jsem na holky, takže obdivuji ten můj přístup. A ostatní to neřeší, ale berou to.“¹⁷⁵

„Jsou trošku zaskočení, zase jsme u toho, někdo by to do mě neřekl a ptá se – fakt? Někomu je to jedno a bere to tak. A někdo to bere tak, že to není přirozené, ale neodsuzuje to.“¹⁷⁶

V tomto případě můžeme vidět, že všichni informanti se více méně shodli na tom, že jejich okolí reaguje normálně, dobře, nezaujatě. Jeden informant uvedl, že okolí reaguje nezaujatě, ale je to tím, že on sám si vybírá společnost, ve které se nachází. Občas se setkává s extrémně pozitivními reakcemi, které mu však nejsou úplně příjemné. Další muž uvedl, že občas okolí neví, jak se k němu má chovat, zda jako k sobě rovnému jako k muži, nebo spíše jako k holce, což je podle něj způsobené předsudky.

Jaké jsou pocity informantů z reakce okolí na jejich homosexuální orientaci:

„Občas jsem nervózní, jestli si náhodou nemyslí něco špatného. Občas se mi stalo, že mi řekli, že je to super, ale potom mě pomlouvali, ale nikdy mi nikdo do očí neřekl nic hanlivého.“¹⁷⁷

„Situace z okolí se mohou velmi různit. Většina lidí z naší komunity, co znám, se setkala nějakým způsobem s negativními reakcemi. Já sám jsem se s nimi také setkal, přičemž nejhorší zkušenost bylo fyzické napadení v Olomouci. Jak jsem se cítil? Měsíce na to jsem byl extrémně nedůvěřivý vůči cizím lidem, potřeboval jsem v sobě najít nějakou záruku, že mi nikdo ubližovat nesmí, ale ta se nedostavila. Dodnes si na ten zážitek živě pamatuji. Oproti pokřikování na ulicích a úsečným nenávisným poznámkám kolemjdoucích, když jdu po ulici s přítelem, to není opravdu nic. O to víc mě ale hřeje u srdce a dojíká veškerá podpora a snaha pomoci, které se ke mně od okolí dostává také.“¹⁷⁸

¹⁷⁵ Informant č. 5 (19).

¹⁷⁶ Informant č. 6 (19).

¹⁷⁷ Informant č. 1 (24).

¹⁷⁸ Informant č. 2 (21).

„Pokud na mě někdo reaguje negativně, tak si z toho nic nedělám, ale znamená to pro mě, že je dobově zaostalý, a vypustím to. Když reagují kladně, tak jsem rád, protože jsem přátelský typ a jsem rád za každého nového kamaráda.“¹⁷⁹

„Dobrý. Protože si řekneme na rovinu, jak to je, a na nic si nemusíme hrát a jsme víc v klidu.“¹⁸⁰

„Když mi někdo řekne něco pěkného, tak jsem ráda, že to ten člověk takhle vidí, protože i v mojí generaci jsou někteří lidé homofobní a nevnímají to tak. Kolikrát, když někdo řekne něco pěkného, tak mi to udělá radost, že jsou mezi námi takoví lidi, zahřeje mě to, protože je tam furt takový strach, že někdo začne vyvádět. Ale zatím se mi nestalo, že by vyloženě někdo začal vyšilovat.“¹⁸¹

„Někdy smíšené, někdy je mi to jedno a někdy jsem ráda, když mě někdo bere takovou, jaká jsem, a nemusím si na nic hrát.“¹⁸²

Z odpovědí informantů je patrné, že kladné reakce okolí vyvolávají i kladné pocity. Jeden informant má zkušenosti i s fyzickým napadením, po kterém se cítil velmi nedůvěřivě vůči ostatním lidem. Sám uvedl, že slyšel i horší příběhy, které se homosexuálům staly. S nemístnými poznámkami a pokřikováním na něj a jeho přítele se setkává stále často. Zajímavé je, že jeden informant uvedl, že je občas nervózní, což může být vyvolané tím, jak sám dodal, že se lidé přetvařují a dokážou člověka pomluvit. Negativní reakce jeden z informantů zcela vypustí a člověk, který na něj tak reaguje, je pro něj zaostalý. Jak sám uvedl, je přátelský typ, a tak je rád za kladné reakce a za možnost nového přítele. Jedna žena uvedla, že má stále strach, aby někdo nezačal vyvádět, což se jí zatím nestalo.

Jak okolí reaguje na informanty na vesnici a jak ve městě, pokud v průběhu života změnili bydliště:

¹⁷⁹ Informant č. 3 (27).

¹⁸⁰ Informant č. 4 (24).

¹⁸¹ Informant č. 5 (19).

¹⁸² Informant č. 6 (19).

„Pocházím z menšího městečka, kde se šířily drby velice rychle a momentálně bydlím ve větším městě. Ve větším městě je víc anonymity. Myslím si, že na mě reagují stejně jak v rodném městě, tak v momentálním městě. Rozdíl není v aglomeraci, ale spíš v socio-kulturní skupině. Jinak bude smýšlet důchodce na vesnici či ve městě a jinak mladý člověk ve městě nebo vesnici.“¹⁸³

„Pocházím z vesnice a momentálně nejvíce času trávím na vysokoškolské koleji. Vesnice bývá méně liberální než město a na vesnici se dostávám zřídka, těžko se mi to tedy hodnotí.“¹⁸⁴

„Narodil jsem se ve městě, poté jsem žil na vesnici a aktuálně bydlím ve městě. Na vesnici se momentálně na veřejnosti neukazuji, nechodím tam na společenské akce, ale dřív, co tam byla starší generace, tak nevím, jestli to o mně věděli, ale chovali se normálně ke mně a mladší generace to brala v pořádku. A na městě jsou všichni asi v pohodě, i starší zákaznice nebo i zákazníci si ode mě spíše nechají poradit než od kolegyně.“¹⁸⁵¹⁸⁶

„Pocházím z města a momentálně bydlím ve velkoměstě. Čím menší město, tím je to horší. A o vesnicích vůbec nemluví. Ve větších městech jsou zvyklí na různé věci, např. v Praze lidé potkávají všechny – černochoy, asiaty, gaye, lesby – a jsou zvyklí, ale pokud by se člověk takhle procházel na vesnici se 100 obyvateli, tak tam na to nejsou zvyklí.“¹⁸⁷

„Pocházím z města a bydlím ve městě. Většina rodiny je ve městě, na vesnici mám vzdálený příbuzenstvo, který navštěvujeme občas. Na vesnici se moc nedostanu, takže nemohu posoudit.“¹⁸⁸

„Vesnice. Na vesnici se všichni známe, ve městě je více očí, které více koukají a soudí pohledem.“¹⁸⁹

Z výše uvedených odpovědí můžeme usoudit, že většina informantů, kteří žijí jak na vesnici či v menším městě, tak ve větším městě, zastává názor, že ve větších městech převažuje anonymita a liberální názory vůči menšinám. Zajímavý je názor jednoho informanta, který uvedl, že rozdíl

¹⁸³ Informant č. 1 (24).

¹⁸⁴ Informant č. 2 (21).

¹⁸⁵ Informant č. 3 (27).

¹⁸⁶ Informant č. 3 pracuje v obchodě s módou.

¹⁸⁷ Informant č. 4 (24).

¹⁸⁸ Informant č. 5 (19).

¹⁸⁹ Informant č. 6 (19).

není v aglomeraci, ale v socio-kulturní skupině lidí. Pouze jedna informantka uvedla, že ve městě je více lidí, kteří ji mohou soudit.

Závěrem této kategorie bych opět ráda uvedla srovnání některých údajů, které jsem od informantů získala. Při otázce, jak na informanty reaguje okolí, všichni muži střídavě odpověděli, že nikdo na ně vyloženě negativně nereaguje nebo reagují nezaujatě, normálně. Ženy uvedly, že to jejich okolí neřeší nebo tuto skutečnost přijmou a jedna z nich dodala, že je okolí občas zaskočeno. Při otázce, jaké jsou pocity informantů z reakce okolí na jejich orientaci, muži uváděli i negativní pocity nebo nervozitu. Obě ženy uvedly, že jejich pocity jsou dobré. Jedna dodala, že na tuto skutečnost nikdo z okolí nevyšloval, a druhá, že občas má smíšené pocity nebo to neřeší, ale neuvedla, že by se setkala s negativními reakcemi. Na základě těchto výpovědí je možné, že ženy lesby okolí přijme lépe než muže gaye. Toto však nemůžeme s jistotou tvrdit, jelikož má domněnka není potvrzena a je založena nejen na základě údajů malého množství dat, ale také genderově nevyrovnaného vzorku.

5.2.4 Diskriminace

V následující kategorii jsem své otázky k informantům zaměřila na problematiku diskriminace a toho, jaké názory zastávají ohledně rovnosti homosexuality a heterosexuality.

Setkali se informanti s předsudky vůči své orientaci? Informanti odpovídali následovně:

„Setkávám. Protože o homosexuálech už je nějaká představa (že se chovají zženštile a nejsou jim přisuzovány úplně nejkladnější atributy) z médií a občas to jedince může ovlivnit. Ale teď už se to mění. Pokud člověk homosexuála nezná z okolí, tak jediné info dostanou z médií. A to může některé lidi ovlivnit.“¹⁹⁰

„To záleží na společnosti, kde se pohybuju. Někde je potřeba být chápavější, nicméně schopnost se úplně uvolnit a nepřemýšlet o tom, že mě lidé hodnotí právě kvůli tomu, že jsem gay, se mi dostává skoro jen mezi lidmi, kteří jsou sami součástí naší komunity.“¹⁹¹

¹⁹⁰ Informant č. 1 (24).

¹⁹¹ Informant č. 2 (21).

„Asi jo. Protože chci s kamarádkou navštívit gay klub a když jsme to navrhli našemu kamarádovi, tak mi řekl, co když po mně někdo vyjede, což se normálně neděje. Jedná se spíš o předsudky a nevědomost, jak to chodí.“¹⁹²

„Jo, docela často. Hlavně od křesťanů a starších lidí, nemluvě o lidech, kteří propagují nacismus.“¹⁹³

„Nesetkala, spíše jsem se setkala s předsudky ohledně mého vzhledu. Většinou se s tím setkávám na veřejném WC, spousta lidí má ošklivé připomínky, zlé pohledy a koukají se na mě, jako bych si spletla dveře. Jen proto, že mám krátké vlasy a jsem oblečená v tepláčkách a volné mikině.“¹⁹⁴

„Ano, setkávám se s předsudky u mé rodiny a u hetero známých občas.“¹⁹⁵

Jak jsem předpokládala, většina mých informantů se s diskriminací či předsudky setkala. Dva informanti uvedli, že je to tím, že o homosexuálech stále panují předsudky, na základě kterých se někdo může chovat homofobně. Jeden informant uvedl, že záleží na společnosti, ve které se pohybuje. Někdo předsudky mít může a někdo je naopak chápavější. Avšak zcela se uvolní pouze mezi lidmi, kteří jsou součástí menšinové komunity. Je zajímavé, že jedna informantka uvedla, že s diskriminací ohledně sexuální orientace se nesetkala, ale s předsudky kvůli odlišnému vzhledu se setkává běžně.

Myslí si informanti, že se pohled společnosti na homosexualitu jako takovou mění? Pokud ano, co na to podle nich má vliv:

„Myslím si, že dochází ke kladnějšímu nahlížení na tuto menšinovou skupinu, bere se v potaz individuálnost, gayové už nejsou zobrazováni pouze stereotypně, ale více osobně.“¹⁹⁶ Informant si myslí, že na to mají vliv filmy.

¹⁹² Informant č. 3 (27).

¹⁹³ Informant č. 4 (24).

¹⁹⁴ Informant č. 5 (19).

¹⁹⁵ Informant č. 6 (19).

¹⁹⁶ Informant č. 1 (24).

„Jistě. Nedávné výzkumy pro iniciativu *Jsme fér* dokazují, že více než polovina občanů podporuje manželství pro všechny, což je dech beroucí výsledek.“ Co si informant myslí, že na to má vliv? „Přístup politiků, dezinformace, osvěta lidskoprávními organizacemi i větší svoboda, přehodnocování stereotypů, otevřenost jak společnosti, tak i naší komunity.“¹⁹⁷

„Jak kterých lidí. V mladší generaci málo který člověk má předsudky, obecně reagují lépe než starší lidé. A starší lidé se, myslím, nezmění, pokud jim například do blízkého okolí nepřijde homosexuál, díky němu by postupem času změnili názor.“ Co na to má dle informanta vliv? „Vliv má to, jaký je v jejich okolí homosexuální člověk a jakou má povahu a vystupování.“¹⁹⁸

„Mění se to. Ale jen tehdy, když Hollywood promluví – známé osobnosti jako Lady Gaga, Demi Lovato, Katy Perry, Oprah, Michelle Obama. Protože je zná celý svět a lidé v nich mají vzor.“¹⁹⁹

„Myslím si, že určitě ano. Myslím si, že ve větší míře to tak je. Lidé na to mají už jiný pohled vzhledem k tomu, že se tohle téma více řeší, že už to není pouze věc v pozadí, o které nikdo nemluví.“ Co na to tedy má vliv? „To, že se o tom veřejně mluví. Prezentace toho, že je to normální věc, a ne něco neobvyklého.“²⁰⁰

„Rozhodně o tom ví víc lidí a více lidí s tím jde na povrch a nestydí se tolik o tom mluvit. Jenže je ten pohled v tom dobrém smyslu. Nebo více v tom špatném? Někdy mi přijde, že lidé na sebe mají tendenci upozorňovat víc, než je zdrávo. A potom to dopadá třeba i těmi útoky na LGBT lidi. Dříve totiž podle mého lidé znali jen gay, maximálně lesba. Dnes máme X desítek dalších názvů pro svoji identitu a hetero člověk si může říct, že už LGBT lidé neví, co by, kde by.²⁰¹ Ta komunita však sama o sobě je hodně pevná.“ Co má tedy vliv na změnu v pohledu lidí na homosexualitu? „Tak určitě masmédia, internet celkově, filmy, knížky, videoklipy. I to, že už to není takové intimní téma, jako to bylo kdysi, více se o tom mluví, lidé si začínají více zvykat.“²⁰²

¹⁹⁷ Informant č. 2 (21).

¹⁹⁸ Informant č. 3 (27).

¹⁹⁹ Informant č. 4 (24).

²⁰⁰ Informant č. 5 (19).

²⁰¹ Neví, co by, kde by – toto spojení použila sama informantka, tudíž mi přišlo vhodné ho použít.

²⁰² Informant č. 6 (19).

Všichni informanti si myslí, že se pohled lidí na homosexualitu změnil, mění, nebo dokonce změní. Jeden informant uvedl, že se pohled lidí na homosexualitu mění pouze u mladší generace, u starší generace by se mohl změnit, pouze pokud by jim do života homosexuál vstoupil. Každý z informantů zastává odlišný názor na to, co na to má vliv. Podle dvou informantů na to mají vliv filmy, jeden z nich uvedl také internet a knihy. Zajímavé názory zastávají další dva informanti, a to přístup politiků, osvěta lidskoprávními organizacemi, dále také známé osobnosti, jako je např. Oprah Winfreyová nebo Michelle Obama. Jeden informant zastává názor, že vliv na změnu postoje společnosti na homosexualitu mají také samotní homosexuálové.

Myslí si informanti, že někdy zcela vymizí předsudky vůči homosexualitě a homosexualita bude rovna heterosexualitě? Informanti odpovídali následovně:

„Myslím si, že kompletně nevymizí, ale že dojde k dostatečné informovanosti společnosti. Každá sociální skupina má určité předsudky, ale žijeme v digitální éře a s přístupem k informacím dochází k lepší informovanosti, a tudíž i reakcím. Ale nikdy nedojde k úplné rovnosti, ale k výraznému zlepšení ano. K dostatečné svobodě. Protože každý je individuální.“²⁰³

„Myslím, že ano. Ale bude to jistě běh na dlouhou trať. Téma celé komunity je nenásilné a jde čistě jen o přijetí. Navíc mám pocit, že mladší a mladší generace jsou mu velmi otevřené. Proto si myslím, že to jednou bude realita.“²⁰⁴

„Myslím si, že to bude stejné jako teď, že bude průměří, ale myslím si, že nevymizí úplně, protože některé skupiny nemají rády homosexuály, takže to bude vždy. Někteří lidé budou mít negativní názor vždy díky své víře v něco, co nedovoluje podporovat homosexualitu.“²⁰⁵

„Ne, to se podle mě nestane nikdy. Vždycky tu bude člověk, který je rasista a homofob. Něco jako Hitler.“²⁰⁶

²⁰³ Informant č. 1 (24).

²⁰⁴ Informant č. 2 (21).

²⁰⁵ Informant č. 3 (27).

²⁰⁶ Informant č. 4 (24).

„Nemyslím si, že zcela vymizí předsudky, určitě tu bude vždy někdo, kdo bude proti. Ale postupem času se vyrovná homosexualita heterosexuality, ale až se obmění starší generace, takže se to bude více přijímat a bude se to více vyrovnávat sobě. Asi to bude pořád trvat, ale už teď je vidět, že se to pomalu srovnává. Aktuálně se řeší svatby gayů, co se furt zamítá, že se tím kazí tradiční česká rodina, ale přitom si neuvědomují, že díky té svatbě by homosexuální páry získaly možnost adopce, dělení majetku. Nejhorší je, že přirozeně v homosexuálním páru člověk nemůže mít děti, takže manželství by ta možnost byla.“²⁰⁷

„Nebude. Myslím, že nikdy nebude homosexualita rovna heterosexuality. Má to svůj asi určitý důvod, proč existují určité odlišnosti? Pravidla? Nevymizí.“²⁰⁸

Z uvedených odpovědí je patrné, že většina informantů si myslí, že předsudky nikdy nevymizí a homosexualita nikdy nebude rovna heterosexuality. Polovina informantů uvedla, že je to z důvodu, že ve společnosti jsou a budou určité sociální skupiny, které homosexualitu nepodporují nebo nechtějí podporovat. Nebo jim to nedovolí víra. Jeden informant uvedl, že v budoucnosti by předsudky vůči homosexualitě mohly zaniknout, a jedna informantka uvedla, že sice předsudky nevymizí, ale homosexualita bude rovna heterosexuality na základě stejných práv pro homosexuály.

Závěrem této části bych ráda poukázala na zajímavý fakt. Téměř všichni informanti bydlí ve městě, pouze jedna žena na vesnici. Rozdíl mezi reakcemi na vesnici a reakcemi ve městě nemohou posoudit dva informanti. Tři informanti, kteří bydlí ve městě, uvedli, že vesnice jsou méně liberální, ve městě je více anonymity, lidé jsou ve městě zvyklí na různé odlišné či výstřední skupiny lidí. Zároveň však uvedli, že se setkávají s předsudky. Toto uvedla i žena, která bydlí na vesnici a zastává názor, že na vesnici se setká s lepšími reakcemi na její orientaci než ve městě, kde je více lidí a více lidí ji tedy může soudit.

5.2.5 Homosexuální menšina a komunita

V následující podkapitole jsem se zaměřila na homosexuální menšinu a komunitu, konkrétně jsem své otázky směřovala k akci Gay Pride Prague, dále k registrovanému partnerství a také k možnosti manželství mezi homosexuály.

²⁰⁷ Informant č. 5 (19).

²⁰⁸ Informant č. 6 (19).

Co si informanti myslí o Gay Pride Prague, případně zúčastnili se někdy? Dotázaní odpovídali následovně:

„Myslím si, že myšlenka je dobrá. O rozšíření povědomí o homosexualitě. Ale i ten Pride Prague přispívá k určitým stereotypům. Když vidíme pochodovat polonahé gaye, tak tomu neudělají dobré jméno, dochází zase k rozšíření předsudků. Může to tedy pozitivně i negativně ovlivnit povědomí ohledně minority. Nezúčastnil jsem se z výše uvedených důvodů. Nepotřebuji na sebe tolik upozorňovat, že se mi poskytlo dostatečných práv, nikdy jsem se necítil utiskovaně.“²⁰⁹

„V první řadě není jen gay, ale je pro všechny, kdo podporují LGBTQIA²¹⁰. Je to místo, kde můžou být lidé opravdu sami sebou bez obav, že budou vystaveni posměchu. Je to jedinečná, otevřená událost plná svobody a lásky, je to příležitost pro každého, aby zakusil prostředí bez předsudků, kterého se mu jinak nedostává. Láska je gró celého toho festivalu. Samozřejmě jsou tam extremisté, co účastníkům sprostě nadávají, ale ti se ztrácí jako kapka v moři. Zúčastnil jsem se vícekrát.“²¹¹

„Pozitivní v tom vidím, že alespoň jeden den v roce se o tom více mluví, že veřejnost má na chvíli větší povědomí o tom, ale nemůžu říct, že by se mi líbilo, jak se lidi v průvodu prezentují, protože je to bráno jako karneval, ale na druhou stranu tam chodí i skupiny heterosexuálů s dětmi, že to podporují. Spíše to hodnotím kladně. Nikdy jsem tam nebyl.“²¹²

„Dobrý nápad, ale provedení horší. Pride má ukázat, že homosexuálové jsou normální lidé, ale u nás se to už zvrstává, že tam chodí velmi výstřední lidé.“ Zúčastnil ses? „Ano, dvakrát. Poprvé jsem chtěl vidět, jaké to je, a podruhé jsem šel s kamarádkou, která to chtěla vidět.“²¹³

„Podle mě: myšlenka je super, že homosexuálové jsou normální. Ten, kdo jde na Pride, podporuje smysl Pridu, kamarády, příbuzné. Lidi v LGBT komunitě ukazují, že se nestydí, jací

²⁰⁹ Informant č. 1 (24).

²¹⁰ LGBTQIA – zkratka označující lesby, gaye, bisexuály, transgender, queer, intersex (člověk, jehož vnitřní nebo vnější orgány jsou odlišné od typicky mužských či ženských) a asexuální osoby.

²¹¹ Informant č. 2 (21).

²¹² Informant č. 3 (27).

²¹³ Informant č. 4 (24).

*jsou. Podle mě je každého věc, jak se tam lidé oblečou, předvádí se. Beru to jako den svobody. “
Zúčastnila ses někdy? „Ano, loni. Chtěla jsem i předloni, ale bohužel mi to nevyšlo. Letos se
také určitě chystám. S kamarádkou jsme už domluvené.“²¹⁴*

*„Ano zúčastnila. Nejlepší akce pro mě. Strašně přátelská atmosféra. Víc úsměvů jsem snad
nikdy neměla, ale zároveň to strašně přitahuje právě ty, co nás nenávidí, a pak to dopadá
útokama a zapálenýma vlajkama.“²¹⁵*

Zde je patrné, že většina informantů hodnotí Gay Pride Prague spíše kladně, někdo zcela kladně, ale najdeme zde také názor, že na sebe menšina příliš upozorňuje, je až moc výstřední v tento den. Jeden informant uvádí, že Gay Pride Prague může přispět k další vlně předsudků, a to z důvodu, že lidé v průvodu chodí polonazí a až moc výstřední, a z toho důvodu se také neúčastnil. Podobný názor zastává také další z mých informantů, který se ale Gay Pride Prague zúčastnil. Jeden informant Gay Pride Prague hodnotí neutrálně až kladně a také se ho neúčastnil. Ostatní informanti Gay Pride hodnotí zcela kladně a také se ho zúčastnili. Podle jednoho informanta je Gay Pride Prague místem, kde můžou být lidé zcela sami sebou, aniž by je kdokoliv hodnotil. Další dodává, že lidé v LGBT komunitě ukazují, že se nestydí za to, jací jsou.

Jaký mají informanti názor na registrované partnerství:

*„Myslím, že je to určitý krok správným směrem ohledně rovnosti, ale není to nic extra. Je určitě
dobré, že je tu možnost spojení homosexuálních partnerů, ale registrované partnerství
neumožňuje stejná práva jako manželství.“²¹⁶*

*„Registrovaným partnerstvím pohrdám. Registrují se psi a auta, ne lidi. Považuji tuto instituci
za silně diskriminující.“²¹⁷*

„Přijde mi to jako zbytečnost, jelikož gayové nemají atribut manželství.“²¹⁸

²¹⁴ Informant č. 5 (19).

²¹⁵ Informant č. 6 (19).

²¹⁶ Informant č. 1 (24).

²¹⁷ Informant č. 2 (21).

²¹⁸ Informant č. 3 (27).

„Myslím si, že registrované partnerství neuspokojí to, co lidé opravdu chtějí. Každý chce manželku, a ne pouze partnera.“²¹⁹

„Myslím si, že nevýhoda je absence práv, které by si člověk zasloužil mít – adopce, dělení majetku. Měli bychom mít stejná práva jako jiný člověk, který je heterosexuální, protože nejsme v ničem jiní, pouze v lásce. Někteří vidí to, že miluju někoho se stejným pohlavím, ale je to láska a stále jsem člověk, a tím pádem mám omezená lidská práva, jen proto, že miluji někoho, kdo jiný ne.“²²⁰

„Tohle je strašně složitý. Samozřejmě, že chci abychom měli stejná práva, ale pro registrované partnerství jsou samá NE, nesmí osvojit dítě z ústavu, nemají právo na vdovský důchod, nemají možnost mít ani svědky, není žádné společné jmění, není skoro nic. Mají právo maximálně zastupovat jeden druhého v normálních okolnostech. Jak víme, tak osoba žijící v registrovaném partnerství adoptovat dítě může, občanský zákoník ale i nadále vylučuje společnou adopci. Registrované partnerství je jen administrativní nadpis, slovo manželé už znamená víc.“²²¹

V tomto případě žádný z informantů nehodnotí možnost registrovaného partnerství zcela kladně. Je to z důvodu, že registrované partnerství není totéž, co je manželství, což jsem již zmínila v teoretické části této práce. Institut registrovaného partnerství není totéž, co je manželství, i když je v mnoha ohledech podobný. Registrované partnerství je institut s nižším rozsahem práv a povinností než manželství. Podle jednoho informanta homosexuály registrované partnerství neuspokojí, protože to není to, co lidé chtějí. Každý podle něj chce manželku, a ne pouze partnera. Jeden informant uvedl, že možností zcela pohrdá, jelikož se podle něj lidé neregistrují, registrují se psi nebo auta.

Chtěli by informanti mít možnost manželství mezi homosexuály? Informanti odpovídali následovně:

„Určitě ano. Myslím si, že by měla být možnost, aby si pár vybral, zda chce registrované partnerství, nebo manželství. Jak u homosexuálů, tak u heterosexuálů jako je v jiných zemích, například Francie. A tady v ČR nedošlo k rovnosti mezi homosexuálními a heterosexuálními

²¹⁹ Informant č. 4 (24).

²²⁰ Informant č. 5 (19).

²²¹ Informant č. 6 (19).

partnery především ohledně dětí – adoptce. V tomto ohledu je tu velká diskriminace. Homosexuální páry jsou znevýhodňovány.“²²²

„Samozřejmě, chtěl. Ani ne tolik, protože bych měl zájem sám do manželství vstoupit, ale v případě zrovnoprávnění manželství bude dána jasná zpráva, že homofobie je pasé a nemá v naší společnosti místo, což by pomohlo velkému množství dospívajících. Snad ani nemusím mluvit o paradoxech, které můžou vznikat z důvodu toho, že u nás rovnoprávnost není. Pokud existuje heterosexuální pár, kde se muž jednoho dne identifikuje jako trans žena a chce podstoupit změnu pohlaví, musí se dát rozvést, i kdyby s partnerkou chtěli setrvat pospolu. To by se v případě rovného manželství vůbec dít nemuselo. Lidé jsou tedy kvůli tomu dost násilně tlačeni systémem do příšerných životních situací.“²²³

„Určitě bych to chtěl, právě z toho důvodu, aby gayové měli stejná práva jako heterosexuálové v manželství.“²²⁴

„Ne. Nikdy. Myslím si, že u nás je to zbytečné, protože při registrovaném partnerství je hodně žádostí o zrušení, takže si myslím, že je to k ničemu.“²²⁵

„Ano, chtěla. Kvůli rovnoprávnosti.“²²⁶

„Ano chtěla. Každý má na to právo si říct své ANO před oltářem. A hlavně, když si adoptují děti, tak aby to byla úplná rodina se vším všudy. A to vyslovené ANO vše tak nějak stvrzuje.“²²⁷

Z výše uvedených odpovědí můžeme usoudit, že téměř všichni by možnost manželství pro homosexuály chtěli. Jeden informant uvedl, že by si nejen homosexuálové, ale i heterosexuálové měli vybrat, zda chtějí registrované partnerství, nebo manželství. Další informant uvedl, jaký paradox se stane, pokud se v heterosexuálním páru muž identifikuje jako trans žena a rozhodne se podstoupit změnu pohlaví. Pár se bude muset nechat rozvést, přestože by spolu chtěli i nadále zůstat. Ostatní uvedli, že by tuto možnost chtěli, aby měli

²²² Informant č. 1 (24).

²²³ Informant č. 2 (21).

²²⁴ Informant č. 3 (27).

²²⁵ Informant č. 4 (24).

²²⁶ Informant č. 5 (19).

²²⁷ Informant č. 6 (19).

homosexuálové stejná práva jako heterosexuálové. Pouze jeden informant zaujímá striktní názor, že nikoliv, jelikož i při registrovaném partnerství dochází k žádostem o zrušení.

5.2.6 Vztahy

V této kategorii jsem se zajímala o osobní život informantů.

Nejdříve mě zajímalo, zda momentálně mají informanti partnera nebo partnerku a kde se s partnerem seznámili:

„Ano, už osm let. A kde jste se seznámili? Nebyla to přímo seznamka, ale byly to stránky pro gaye, kde jsou články a uživatelské profily a tam jsme si začali psát.“²²⁸

„Dá se to tak říct, ale zatím to není tolik vážné. Seznámili jsme se v jedné zlínské kavárně“²²⁹

„Ne.“²³⁰

„Ne. Už ne.“²³¹

„Ano. Seznámily jsme se na seznamce. Přišla mi sympatická, tak jsem jí napsala a pak jsme se seznámily i osobně.“²³²

„Momentálně nemám, ale měla jsem skoro 3 roky. Seznámili jsme se přes sociální sítě, po čase jsme se začali navštěvovat. Tři roky jsem před rodiči musela hrát, že je to moje nejlepší kamarádka, že jsme si fakt sedly, i když jsme od sebe bydlely 350 km daleko. Ano, mámě to bylo podezřelé někdy, hlavně protože s ní jsem začala poprvé nosit pánské oblečení a jezdila jsem za ní dost často. Většinu času jsem jezdila tedy k ní, i když s její mámou to taky nebylo občas jednoduché, protože jí zakazovala se se mnou vidat. Přestože o comig outu už dávno její máma věděla a tvrdila, že to přijala. A přitom ani omylem asi.“²³³

²²⁸ Informant č. 1 (24).

²²⁹ Informant č. 2 (21).

²³⁰ Informant č. 3 (27).

²³¹ Informant č. 4 (24).

²³² Informant č. 5 (19).

²³³ Informant č. 6 (19).

Polovina mých informantů momentálně má přítele či přítelkyni. Přestože většina z těch, kteří partnera mají, se s přítelem/přítelkyní seznámila přes internet, není výjimkou, že se homosexuálové seznamují také osobně.

Jaký byl heterosexuální vztah mých informantů, pokud nějaký takový zažili:

„Ne. Protože jsem to poznal docela v raném věku, takže jsem ani neexperimentoval, nezkoušel.“²³⁴

„Ne, neměl. Nikdy jsem ani neměl zájem do takového vstupovat.“²³⁵

„Ano, měl. Bylo to hezký, s partnerkou jsme si rozuměli, trávili jsme spolu hodně času, nicméně to nevydrželo dlouho, protože mě to více táhne ke klukům.“²³⁶

„Jo, měl, to bylo ale krátkou chvílí. Bylo to divný s holkou, sice jsem ještě nevěděl, že jsem na kluky, ale nelíbilo se mi být s tou holkou, vadilo mi to.“²³⁷

„Ano, ale nebyly v tom city. Bylo to před tím, než jsem prošla comig outem, protože moje kamarádky měly kluka, tak já musela mít taky kluka.“²³⁸

„Ano, měla jsem hetero vztah. Sex s klukem jsem však nezažila, ale můžu říct, že v jiných věcech u kluků chybí ta něha, to opravdové naslouchání, ten pocit toho porozumění ve vážných situacích a to dokazování té lásky. Holka ví prostě lépe, po čem ta druhá touží, co chce a co nechce zažít.“²³⁹

Z odpovědí můžeme usoudit, že většina informantů zažila i heterosexuální vztah, ale jak sami uvedli, nebylo to to pravé, co hledali a co našli. Jeden informant uvedl, že heterosexuální vztah byl hezký, hodně si s partnerkou rozuměli, ale samotného ho to táhlo k chlapcům. Další informant uvedl, že sice takový vztah měl, ale bylo to pro něj zvláštní a nelíbilo se mu být s

²³⁴ Informant č. 1 (24).

²³⁵ Informant č. 2 (21).

²³⁶ Informant č. 3 (27).

²³⁷ Informant č. 4 (24).

²³⁸ Informant č. 5 (19).

²³⁹ Informant č. 6 (19).

dívkou. Jedna informantka heterosexuální vztah měla spíš z důvodu, že takový vztah měly všechny její kamarádky, a druhé informantce v heterosexuálním vztahu chyběla u chlapce něha, naslouchání a porozumění. Pouze dva informanti uvedli, že takový vztah neměli. Jeden z nich poznal v raném věku, že je homosexuál, a druhý neměl zájem vstupovat do heterosexuálního vztahu.

5.3 Interpretace výsledků

Informanti byli před samotným rozhovorem informováni jak o výzkumu, tak také o tom, aby se nebáli rozmluvit se. Otázky, které jsem si zvolila, byly zaměřeny na zamyšlení se nad tou danou otázkou, což všichni mí informanti respektovali, dokázali se uvolnit a na dané téma se více rozpovídat. Prostřednictvím dat, která jsem získala pomocí rozhovorů, jsem následně mohla odpovědět na zvolené výzkumné otázky.

Má hlavní výzkumná otázka byla:

„Jak se homosexuálně orientovaní jedinci cítí v české společnosti?“

Na tuto otázku není jednoznačná odpověď, ale na základě získaných dat je možné konstatovat, že homosexuálové se ve společnosti cítí celkem dobře. Vše však záleží, v jaké společnosti se zrovna jedinec nachází. Všichni se však shodli na tom, že jejich okolí na ně reaguje zcela běžně, dobře nebo nezaújatě. Většina mých informantů se s diskriminací setkala, jeden informant uvedl, že se dříve dokonce setkal s fyzickým napadením, což mu způsobilo nedůvěřivost vůči lidem, ale dále také uvedl, že to není to nejhorší, co se může člověku přihodit. Současně si také myslí, že se pohled na homosexualitu mění, společnost je čím dál tím více informovanější a tolerantnější k homosexuálům. Homosexuálové mají ale ještě dlouhou cestu před sebou, v České republice totiž stále není rovnost mezi nimi a heterosexuálními jedinci, konkrétně v manželství, které by většina mých informantů uvítala.

Prostřednictvím dalších odpovědí informantů jsem mohla zodpovědět následující doplňující výzkumné otázky:

„Jak u vybraných informantů probíhal vnitřní a vnější coming out?“

Jisté náznaky odlišné sexuální orientace polovina mých informantů vnímala již v mladším školním věku, jistí si však byli až v době dospívání. Druhá polovina si homosexualitu

uvědomila v dospívání. Jelikož všichni mí informanti byli mladí, nejstaršímu bylo 27 let, většina coming outem prošla před dospělostí, pouze jeden jím prošel až ve 23 letech. Skutečnost, že mají rodiče homosexuálně orientované dítě, přijali 100% dobře pouze jedni rodiče. U jedné informantky si tento fakt rodiče nechtějí připustit, ostatní uvedli, že skutečnost postupně přijal alespoň jeden z rodičů.

„Jak informanti reflektují převládající postoje v české společnosti vůči homosexuálně orientovaným jedincům?“

Informanti uvádějí, že společnost si všeobecně myslí, že gayové jsou zženštilí. Zajímavá je vyřknutá věta informanta: „*Nevypadám jako typický gay.*“²⁴⁰ Ale jak typický gay vypadá? Na to můžeme použít větu dalšího informanta: „*Když je muž okázalý nebo více feminní, neznamená to, že je gay.*“²⁴¹ Informanti uvádějí, že ve společnosti panuje představa toho, jak homosexuál vypadá, jaký je. Pokud lesba vypadá jako kluk, dost často se setkává s nemístnými poznámkami. Informanti také uvádějí, že každá sociální skupina je jiná. Jiný názor na ně mají mladí lidé, jiní důchodci a jiní křesťané či další skupiny.

„Jaké jsou zkušenosti informantů s předsudky a diskriminací?“

Všichni informanti se s diskriminací či předsudky setkali. Jeden informant se dokonce setkal s fyzickým napadením, což popsal jako velmi neslýchaný čin na jeho osobu. Až na jednu informantku, která uvedla, že se setkala pouze s předsudky kvůli svému vzhledu, se všichni ostatní setkali s předsudky nebo diskriminací kvůli odlišné sexuální orientaci. Není výjimkou, že na mé informanty lidé pokřikují nevhodné urážky.

„Jak homosexuálové vnímají prezentaci homosexuality v médiích?“

V souvislosti s médii je třeba rozdělit prezentaci homosexuality na zobrazení homosexuálů ve filmech a v mediích, jako je akce Gay Pride Prague, která je veřejnosti interpretována skrze zprávy. U filmů se všichni informanti shodli a tuto prezentaci vnímají velmi dobře, tedy pokud je homosexuál vyobrazený jako běžný člověk. U Gay Pride se názory rozcházejí. Sice většina

²⁴⁰ Informant č. 4 (24).

²⁴¹ Informant č. 2 (21).

tuto akci hodnotí kladně, ale můžeme vidět, že i samotní homosexuálové si myslí, že lidé na pochodu na sebe příliš upozorňují a jsou výstřední, což může ovlivnit prezentaci právě ve zprávách, které vidí většina populace.

ZÁVĚR

Bakalářská práce s názvem *Homosexualita a jak ji vnímá okolí* se zabývá problematikou homosexuality a toho, jak se homosexuální jedinci cítí ve společnosti. Toto však nebyl jediný cíl mé práce. Dalším záměrem bylo zjistit, kdy si informanti uvědomili svoji odlišnou orientaci a jak probíhal jejich coming out. Práce může sloužit laikům a lidem, kteří se o tuto problematiku zajímají. Dále může pomoci i samotným homosexuálům, jelikož v praktické části je popsáno celkem 6 příběhů lidí, kteří se identifikovali jako homosexuálové, prošli si coming outem, zažili lehčí i horší formu diskriminace, a přesto se za svou orientaci nestydí.

Samotná práce je složena z teoretické a praktické části. Teoretická část je rozdělena do čtyř oddílů. První oddíl se věnuje homosexualitě v obecné rovině. Vysvětlila jsem, co homosexualita znamená, a dále jsem se věnovala základní terminologii homosexuality, příčinám vzniku homosexuální orientace a v neposlední řadě také pokusům o léčbu homosexuality. Další oddíl je zaměřený na coming out, poté jsem se zabývala historickým vymezením homosexuality. Poslední oddíl s názvem *Homosexualita v sociálním kontextu* zahrnuje postoje vůči homosexualitě interpretované skrze výzkumy veřejného mínění, názory na Gay Pride Day, problematiku registrovaného partnerství a obraz homosexuálů v médiích.

V praktické části díky vhodně zvoleným otázkám můžeme nahlédnout do průběhu coming outu. Většina informantů si homosexuální orientaci uvědomila dříve, než u nich coming out proběhl. To neplatilo u dvou informantů, kteří uvědomění si, že jsou homosexuálové, prožívali současně s coming outem.

Jak homosexuály vnímá okolí? Tuto otázku jsem pojala způsobem, že informanti odpovídali na blok otázek, na jehož základě jsem poté mohla vyhodnotit, jak sami informanti reflektují převládající postoje v české společnosti. Je zajímavé, že část mých informantů uvedla, že okolí na nich občas pozná, že se řadí k homosexuální menšině. Jak sami uvádí, je to dáno tím, že ve společnosti stále převládají určité předsudky a stereotypy toho, jak homosexuál vypadá. Pokud muž vypadá zženštilě, neznamená to, že je gay. Žena, která vypadá a obléká se jako muž, nemusí být automaticky lesba, může jí být tento styl pouze pohodlný a příjemný. Současně však uvedli, že jejich okolí reaguje běžně, dobře či nezaujatě, z čehož může plynout, že se tak mohou cítit ve společnosti příjemně. Nicméně i samotní informanti uvedli, že to, jak se v dané společnosti cítí, je obrazem toho, v jaké společnosti se nachází.

Přestože se česká společnost posouvá směrem k benevolentnějším názorům na homosexuály, stále se mí informanti setkávají s diskriminací a stále homosexuálové nemají stejná práva jako heterosexuálové, např. co se týče adopce dětí či manželství. Z výpovědí informantů je patrné, že oni sami žijí normální život, studují nebo pracují, mají přátele, někteří i partnera, jejich okolí na ně reaguje povětšinou zcela běžně, ale i přes to všechno stále nemají stejná práva jako heterosexuálové. Doufám a pevně věřím v to, že i tento přežitek se posune směrem k vstřícnějšímu chápání a jednání lidí a homosexuálové budou mít jednou stejná práva jako heterosexuálové.

Seznam použité literatury

BENŇOVÁ, Kateřina. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-33-8.

BRZEK, Antonín. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

Česká televize. *Česká televize* [online]. ©2017 [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/217562210900004-reknu-to/>.

FANEL, Jiří. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HIML, Pavel et al. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. 1. vyd. Praha: Argo, 2013. Každodenní život. ISBN 978-80-257-0876-7.

JANIŠ, Kamil. *Z dějin sexu a erotiky, aneb, co jsme se ve škole neučili*. Hradec Králové: Lupus, 2004. ISBN 80-903509-0-9.

JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

KAŇÁK, Jan et al. *Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy*. Brno: CPress, 2014. ISBN 978-80-264-0290-9.

MACH, Petr. *Registrace partnerství: pokrok, nebo nezodpovědné riziko?*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006. ISBN 80-86547-51-5.

Prague Pride. Znáte rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím? Možná budete překvapeni. In: *Prague Pride*. [online]. Praha: ©2017 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/clanky/134-znate-rozdil-mezi-manzelstvim-a-registrovanym-partnerstvim-mozna-budete-prekvapeni>.

Prague Pride. *Prague Pride* [online]. Praha: ©2020 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/kdo-jsme/o-nas>.

Prague Pride. *Prague Pride* [online]. Praha: ©2020 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/festival>.

PROCHÁZKA, Ivo. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD, 2002. ISBN 80-238-8850-1.

PUTNA, Martin C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2000-0.

PUTNA, Martin C. *Křesťanství a homosexualita: pokusy o integraci*. Praha: Torst, 2012. ISBN 978-80-7215-434-0.

ROTTER, Hans. *Sexualita a křesťanská morálka*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2003. Cesty (Vyšehrad). ISBN 80-7021-669-7.

SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6.

SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-88163-09-1.

SPENCER, Colin. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

SPURNÝ, Martin. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2019. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2019. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf.

STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO), 1995.

ŠKODOVÁ, Markéta. Češi o některých právech homosexuálních párů. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: CVVM, ©2007. [cit. 2020-01-17]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1020/f9/100694s_ov70607.pdf.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

Tisková zpráva – program festivalu Prague Pride 2019. In: *Prague Pride* [online]. Praha: ©2019 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/media-download/tiskove-zpravy>.

Tisková zpráva – téma festivalu Prague Pride 2019. In: *Prague Pride* [online]. Praha: ©2019 [cit. 2020-01-11]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/media-download/tiskove-zpravy>.

ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: CERM, 2003. ISBN 80-7204-264-5.

ZVĚŘINA, Jaroslav a Václav BUDINSKÝ. *Vše o sexu: sexuologie a sexuální praxe pro každého*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2004. ISBN 80-249-0460-8.